

Notariaat magazine

maandelijks informatie- en opinieblad
voor en over het notariaat

editie 1 | januari 2013 | jaargang 13

Excedentverzekering:
samen of apart? 8

Digitale
legalisatie 22

Ins & outs
over de
stamrechtbv? 26

Sharon Gesthuizen (SP)

*‘Verhoog de pakkans
bij faillissementsfraude’*

 KNB

Koninklijke Notariële
Beroepsorganisatie

 Sdu UITGEVERS

Nu is er de *BNApp!*

BNA Bureau Notariaat & Advocatuur Meesters in Accountancy

Accountancy is ons vak
het Notariaat ons specialisme

Grootmeester

BNA is in 1987 als administratiekantoor voor het notariaat begonnen. Nu ruim 25 jaar later zijn wij uitgegroeid tot de grootste branche-accountant binnen het Notariaat. Bureau Notariaat & Advocatuur is:

- Financiële administratie
- Fiscaal advies & aangiften
- Bedrijfsvergelijking
- Managementinformatie
- Jaarrekening & advies
- Salarisadministratie
- Hulp bij ontslagprocedures
- Opvolging & ondernemingsplannen

Wij helpen u graag bij het tactisch schaakspel dat de notariële onderneming tegenwoordig is. Wij zijn uw Branche-Accountant!

Oude Utrechtseweg 26-28
3743 KN Baarn

Postbus 1008
3740 BA Baarn

T (035) 693 64 44

F (035) 693 95 55

info@bna-lodder.com
www.deNotarisPraktijk.nl

VUL ONZE SUCCESS- FORMULE IN

Al ruim 160 jaar laten bedrijven, instellingen en particulieren hun belangen behartigen door De Clercq Advocaten Notarissen. Die uitzonderlijke leeftijd hebben we bereikt juist door volop in beweging te blijven. Zowel richting de klanten als in de manier waarop we onderling met elkaar omgaan. De buitenwereld waardeert ons vanwege de kwaliteit van dienstverlening, de laagdrempeligheid en de sterke betrokkenheid. Intern ervaar je hoeveel energie het geeft als de mensen om je heen hun werk doen met plezier.

Wij
zoeken
een

KANDIDAAT- NOTARIS

32-40 u
m/v

Ben je geïnteresseerd?

Kijk op www.declercq.com/werken-bij-de-clercq voor meer informatie over deze vacature en de sollicitatieprocedure.

DECLERCQ

Advocaten • Notarissen

Acquisitie naar aanleiding van deze advertentie wordt niet op prijs gesteld.

Goede dienstverlening eindigt op papier

De kracht van het notariaat schuilt onder meer in het ondubbelzinnig vastleggen van afspraken. Woorden op papier. Maar, hoe belangrijk ook de akte, het is altijd een resultante van overleg. Waarmee we maar willen zeggen dat zonder een goed gesprek weinig tot stand komt.

...maar begint altijd met een goed gesprek

Hoewel van Antwerpen Accountancy al jaren uitsluitend voor het notariaat werkt, starten wij elke zakelijke relatie met een goed kennismakingsgesprek. Want wij willen u leren kennen, ons verdiepen in uw specifieke situatie. Zo kan uw kennismaking met ons een stevige basis vormen voor uw succesvolle toekomst. Waaraan wij graag ons steentje bijdragen. Dus vandaar deze uitnodiging: kom eens kennis met ons maken.

Van Antwerpen Accountancy verricht alle voor het notariaat van belang zijnde accountancy werkzaamheden. Daarnaast zijn wij graag een deskundig klankbord en adviseur bij reorganisaties, overnames, ondernemingsplannen enzovoorts. Bezoek ons op notarisaccountants.nl. Maar als u echt een goed gesprek wilt, dan maakt u een afspraak. Bel 088 - 454 00 00 en vraag naar J.C. (Hans) van Antwerpen RA.

van Antwerpen Accountancy

Kantoren te Den Haag en Breda, 088 - 454 00 00
www.notarisaccountants.nl

Een stap over de drempel en u bent verkocht.

Binnen 5 minuten je huis verkocht.

Eerste Amsterdamse Onroerend Goed Veiling
Het veilinghuis dat meer biedt.

mva.nl/veiling

'De aansluiting met de beroepsgroep was verdwenen'

8 Indekken tegen claims: samen of apart?

De KNB-ledenraad buigt zich eind april over de zogenoemde excedent-verzekering. Daarvoor moet de hoogste bestuursrechter eerst nog bepalen of de KNB bevoegd is haar leden te dwingen zich collectief te verzekeren voor risico's boven de 1 miljoen euro. Ook bij een bevestigend antwoord blijft het de vraag of het voor notarissen mogelijk en voordeliger is zich individueel te verzekeren, of de voorgeschreven dekking omlaag kan en of de notaris zich 3.600 euro per jaar kan besparen door de cliënt te laten betalen voor een garantiefonds.

16 Gijs Alferink neemt afscheid van pensioenfonds

Notaris Gijs Alferink maakte elf jaar deel uit van het bestuur van de Stichting Notarieel Pensioenfonds (SNPF), de laatste twee jaar als voorzitter. Er gebeurde veel. Op economisch gebied, op het terrein van pensioenwetgeving én in het notariaat.

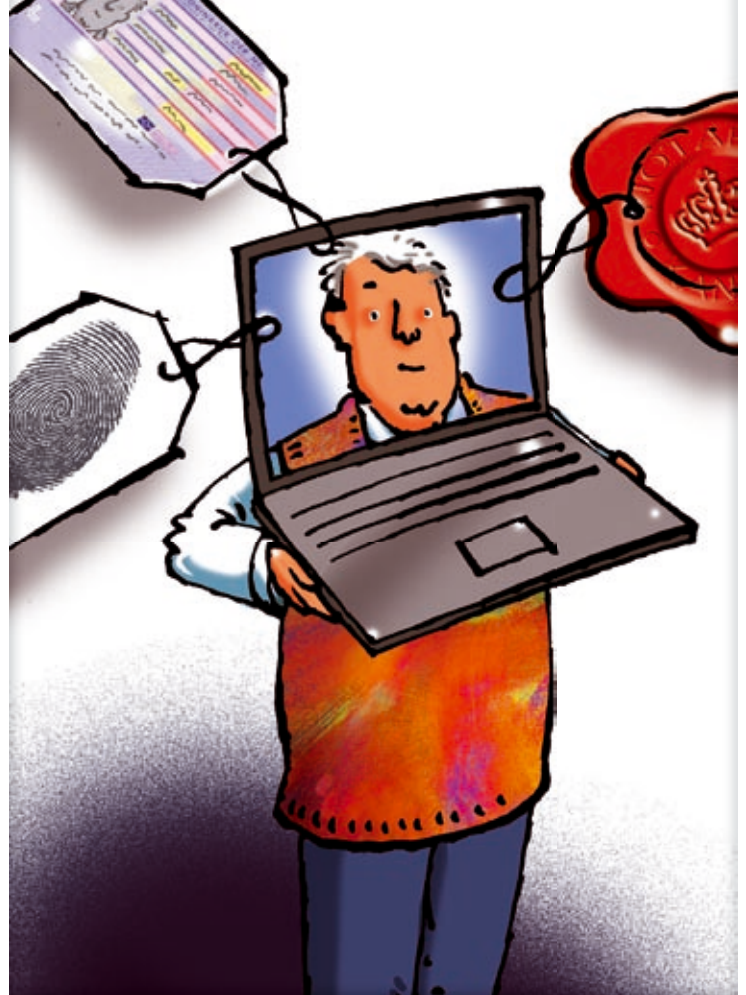
Beroeps- en praktijkuitoefening

- 32 Column Ruud van Gerven
- 32 Opleiding notarieel secretaresse
- 32 Veel animo voor inlichtingen Europese testamentenregisters
- 33 Ministeriële regeling per 1 januari 2013
- 34 KNB Cursusagenda
- 34 Nieuwe KNB-tarieven 2013
- 34 Andere functie voor Geert Lekkerkerker
- 35 Close up: Mirjam Stoelinga
- 35 Wijziging Wwft op 1 januari 2013 in werking

Verder in dit nummer

- 6 Nieuws
- 12 Stelling: De legitieme portie is niet meer van deze tijd
- 15 Column Nora van Oostrom
- 19 Van die dingen
- 24 Crisis: niet voor estate planners
- 26 Vragen staat vrij: De stamrecht-bv
- 28 En verder: Wilma van Dommelen
- 31 Specialisten
- 36 Tuchtrect
- 38 Personalialia
- 38 Kanocolumn

'We moeten geen dubbel werk gaan doen'

20 'Faillissementsfraude tegengaan? Verhoog de pakkans'

Tweede Kamerlid Sharon Gesthuizen (SP) staat bekend als een pittige tante. Zo heeft zij de minister van Veiligheid en Justitie meerdere malen ondervraagd over faillissementsfraude. Nu blijkt dat minister Ivo Opstelten niet altijd eerlijk is geweest, het Radar-systeem niet goed werkt en notoire fraudeurs nog steeds hun gang kunnen gaan, is zij *not amused*.

OP DE COVER

SP-politica Sharon Gesthuizen ziet samenwerking als oplossing voor tegengaan faillissementsfraude. Lees het interview op pagina 20.

Notariaat Magazine
editie 1, januari 2013

22 Digitale legalisatie

Ben je wie je zegt dat je bent? En is de handtekening die je zet van jou afkomstig? In de analoge wereld toetst de notaris dat. En als het klopt, bekrachtigt hij die legalisatie met zijn handtekening en ambtsstempel. Ook in de digitale wereld kan de notaris dat stempel zetten. De digitale identiteit: een uitgelezen kans voor de notaris om aan de weg te timmeren.

COLOFON

Notariaat Magazine is een uitgave van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) en publiceert nieuws en achtergronden over onderwerpen die het notariaat raken. Bij de KNB zijn ruim 1.400 notarissen en 1.850 kandidaat-notarissen aangesloten. Het blad wordt in een oplage van ruim 5.000 exemplaren verspreid onder KNB-leden en externe relaties. Notariaat Magazine verschijnt eenmaal per maand, met uitzondering van de maand augustus. De redactie van Notariaat Magazine is onafhankelijk en werkt op basis van een redactiestatuut. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden brieven en opinies in te korten.

Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB)
Spui 184
Postbus 16020
2500 BA 's-Gravenhage
telefoon: 070 3307111
fax: 070 3621749

Redactie: Mechtelt Lindenhovius (hoofdredacteur), Jessica Hendriks (redacteur), Clemens van Gessel (correctie),
Telefoon 070 3307170, **e-mail** nm@knb.nl

Aan dit nummer werkten mee:
Lex van Almelo, Wilma van Hoeflaken, Peter Louwerse, Roel Ottow, Arnoud Veilbrief, Henriette van Wermeskerken

Redactieraad: Kees Louwerens, Maarten Meijer (voorzitter), Hens Meengs, Arien Nielsen, Nora van Oostrom-Streep, Mariska Verkooijen en Teska van Vuren

Foto's: Truus van Gog
Omslag: Truus van Gog

Vormgeving:
Okapi. Corporate Identity Atelier

Uitgever: Sdu Uitgevers,
Peter Frissen
Prinses Beatrixlaan 116
2595 AL 's-Gravenhage
Postbus 20025
2500 EA 's-Gravenhage
telefoon: 070 3789571

Druk: DeltaHage
grafische dienstverlening, Den Haag

Abonnementen: De abonnementsprijs bedraagt 107,95 euro per jaar (excl. btw en incl. administratie- en verzendkosten), prijswijzigingen voorbehouden

Abonnementenadministratie:
Sdu Klantenservice
Postbus 20014, 2500 EA 's-Gravenhage
telefoon: 070 3789880, fax: 070 3789783

Vanwege de aard van de uitgave, gaat Sdu uit van een zakelijke overeenkomst; deze overeenkomst valt onder het algemene verbintenissenrecht.

Advertentie-acquisitie: Sales & Services,
Gerrit Kulsdom Postbus 2317, 1620 EH Hoor
telefoon: 0229 211211, fax: 0229 270404
e-mail: administratie@salesandservices.nl

ISSN: 1568-4121

© KNB/Sdu Uitgevers
Alle rechten voorbehouden. Behoudens de door de Auteurswet gestelde uitzonderingen, mag niets uit deze uitgave worden vervaardigd (waaronder begrepen het opslaan in een geautomatiseerd gegevensbestand) of openbaar gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever of de KNB. De bij toepassing van art. 16B en 17 Auteurswet wettelijk verschuldigde vergoedingen wegens fotokopieën, dienen te worden voldaan aan de Stichting Reprorecht, Postbus 882, 1180 AW te Amstelveen. Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur(s), redacteur(en) en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten of onvolkomenheden.

Informatiebijeenkomsten verlaging pensioen

Van 4 tot en met 14 maart organiseert Stichting Notarieel Pensioenfonds (SNPF) informatiebijeenkomsten over de verlaging van de pensioenen. Eind 2012 zijn alle deelnemers en gepensioneerden van SNPF al geïnformeerd over de voorgenomen verlaging van het pensioen met ten minste 5,8 procent per 1 april 2013. Medio februari neemt het SNPF-bestuur een beslissing over het definitieve percentage waarmee de pensioenaanspraken en -rechten worden verlaagd.

Om het besluit toe te lichten, worden in maart tien informatiebijeenkomsten verspreid door het land georganiseerd. Afhankelijk van de aanmeldingen kan dit aantal nog wijzigen. Tijdens de bijeenkomsten wordt de financiële situatie van het fonds verder toegelicht en wordt er gesproken over maatregelen ter verbetering van die situatie. Ook is er volop ruimte voor het stellen van vragen. De bijeenkomsten starten om 19.30 uur. Aanmelden is gewenst. Dit kan via het aanmeldingsformulier op www.snpf.nl.

BFT: 'Gerechtsdeurwaarders kleden cliënten niet financieel uit'

Gerechtsdeurwaarders kleden cliënten niet financieel uit door rente onjuist te berekenen. Dit concludeert Bureau Financieel Toezicht (BFT) in een rapport. Wel gaan de gerechtsdeurwaarders verschillend om met het afboeken van betalingen.

In januari 2012 schreef het *Algemeen Dagblad* dat de gerechtsdeurwaarder cliënten financieel uit zou kleden door rente onjuist te berekenen. Uit onderzoek blijkt nu dat daar geen sprake van is. Dit laat de Koninklijke Beroepsorganisatie voor Gerechtsdeurwaarders (KBvG) weten. Het BFT concludeert wel dat er door gerechtsdeurwaarders verschillende software wordt gebruikt en verschillend wordt omgegaan met de manier van afboeken van betalingen. Als gevolg hiervan constateert het BFT wel afwijkingen, maar er is geen sprake van een structurele en substantiële benadeling van schuldenaren. De verschillen in renteberekening zijn beperkt en zijn niet ten voordele gekomen van de gerechtsdeurwaarders, aldus het BFT.

ONDUIDELIJKE WETGEVING

Volgens de KBvG bestaat er onduidelijkheid in wetgeving en jurisprudentie over de manier van het berekenen van samengestelde rente en de toerekening van betalingen aan rente bij een onbetaalde vordering. De KBvG heeft een groep van experts uit de wetenschap, rechterlijke macht en juridische praktijk gevraagd aanbevelingen te doen voor de beroepsgroep.

Lastig economisch jaar biedt ondernemer ook kansen

Het jaar 2013 blijft nog zwaar voor ondernemers, maar als zij op korte termijn inspelen op langlopende trends kunnen zij sterker uit de crisis komen. Dit staat in de publicatie 'Sectoren in economisch perspectief' waarin het ING Economisch Bureau de belangrijkste economische ontwikkelingen voor 2013 in zestig sectoren beschrijft. Ook voor de notaris liggen er kansen.

Uit de publicatie van ING blijkt dat een verdere verzwakking van de huizenmarkt de Nederlandse consument blijft raken. Het aantal woningtransacties zal in 2013 nog op een laag niveau blijven. Voor notarissen komt er meer druk te staan op tarieven door

concurrentie en transparantie. Het ING Economisch Bureau ziet echter ook kansen voor het notariaat. Dit door het reduceren van kosten door digitalisering en automatisering, meer te adviseren én adviesproducten te ontwikkelen. Daarnaast blijft het benadrukken van de rol van de notaris als onafhankelijke en onpartijdige adviseur noodzakelijk.

GROEIGEBIEDEN

Ondanks de crisis geeft de consument aan sommige zaken wel meer geld uit, aldus het ING Economisch Bureau. Op het gebied van elektronica besteden consumenten meer aan nieuwe gadgets zoals *tablets*. Ook de internetmarkt blijft groeien en steeds meer consumenten zijn actief op social media.

Meeste paren trouwen zonder huwelijkse voorwaarden

Een kwart van de Nederlandse paren die trouwen, heeft huwelijkse voorwaarden opgesteld. Ze hebben daarin afspraken gemaakt over de verdeling van de goederen bij scheiden of overlijden. Dat blijkt uit onderzoek van het Centrum voor Notarieel Recht van de Radboud Universiteit Nijmegen over de periode 2004-2009.

Driekwart van de paren huwt in gemeenschap van goederen: goederen, geld en schulden worden dan gedeeld. Volgens de onderzoekers, Freek Schols en Frank Hoens, is het verstandig dat partners voordat ze trouwen zich over huwelijkse voorwaarden laten informeren door de notaris. 'Als je van elkaar houdt,

trakteer je elkaar op goede huwelijkse voorwaarden, ook als je alles wilt delen. Met goede voorwaarden bescherm je elkaar onder meer tegen schuldeisers', aldus Schols en Hoens.

MEER KOUDE VOORWAARDEN

Verder blijkt uit het onderzoek dat steeds meer paren kiezen voor 'koude' huwelijkse voorwaarden. Deze partners willen niets delen wanneer ze uit elkaar gaan. Was het percentage koude uitsluiting in 2003 ongeveer 6%, vijf jaar later is dat opgelopen tot ruim 18%.

‘Het laatste hoofdstuk moet ik nog beleven’

6 maart 2011, een dag die **Wesley Fechter** (32) uit Noord Holland nooit zal vergeten. De toenmalig kandidaat-notaris werd met spoed naar het ziekenhuis gebracht. Hier kwamen ze er achter dat hij getroffen was door het Guillain-Barré syndroom, een spierziekte. Zeven weken lag hij verlamd aan de beademing. Nu zet hij zijn ervaringen op papier met als laatste hoofdstuk de 235 kilometer lange fietstocht waarvoor hij aan het trainen is.

Hoe kijk je terug op die bewuste dag?

‘Op vrijdag had ik al wat tintelingen in mijn voeten, maar zondag werd ik echt ziek. Rond 19.30 werd ik de intensive care opgederen en een paar uur later lag ik aan de beademing. Ik werd de volgende ochtend wakker en merkte dat ik niks meer kon bewegen. Naast het verlamd zijn en niet zelfstandig kunnen ademen, had ik veel pijn en hallucineerde ik. Ik was ervan overtuigd dat ik mijn lichaamsdelen wel kon bewegen. Zo gek.’

Hoe is je leven veranderd vergeleken met de jaren voor je ziekte?

‘Ik werkte als kandidaat-notaris. In de avonden studeerde ik fiscaal recht. Dit leek mij handig voor mijn notariële carrière. Ik wilde in de toekomst ook graag les gaan geven. Na ruim een jaar revalideren ben ik in mei 2012 weer voorzichtig begonnen met werken. Helaas moesten er bij het kantoor mensen weg en was ik daar één van. Die terugkeer heeft dus maar een paar maanden geduurd. Ik hoop wel weer aan het werk te kunnen als jurist. Lichamelijk ben ik nog niet de oude. Ik heb nog veel pijn van mijn enkels tot aan mijn tenen. Mijn tenen voel ik niet volledig en ik ben veel moe.’

Wanneer heb je besloten om je ervaringen op papier te zetten?

‘In het revalidatiecentrum ben ik begonnen met schrijven. Dit ging zo gemakkelijk dat ik heb besloten een boek uit te willen brengen zodat iedereen kan lezen wat zo’n ziekte met je doet. Het laatste hoofdstuk moet ik nog beleven: de 235 kilometer lange Fietselfsteden-tocht in mei om geld in te zamelen voor het Guillain-Barré syndroom.’

Hoe bereid je je voor op de fietstocht?

Ik fiets twee keer per week veertig kilometer op een racefiets om hiervoor te trainen. Dit gaat niet pijnloos, maar het is voor een goed doel. Ik hoop dan ook dat zo veel mogelijk mensen mij sponsoren, want deze ziekte gun je niemand.’

Meer over Wesley en zijn actie:
acties.prinsesbeatrixfonds.nl/acties/wesley/wesley-s-11-steden

Minister kondigt centraal aandeelhoudersregister aan

Er komt een centraal aandeelhoudersregister waartoe ook het notariaat toegang krijgt. Dat heeft minister Opstelten (Veiligheid en Justitie) de Tweede Kamer laten weten. Dit aandeelhoudersregister zorgt ervoor dat duidelijk is wie als aandeelhouder betrokken is bij een bv en een niet-beursgenoteerde nv.

Met een centraal aandeelhoudersregister is informatie over bv's en niet-beursgenoteerde nv's op één plaats beschikbaar. Nu gebeurt registratie van aandeelhouders door verschillende partijen. Het register wordt niet openbaar toegankelijk vanwege privacy. Het notariaat krijgt wel toegang omdat daarmee tijdrovende rekerchewerkzaamheden kunnen worden gereduceerd. Verder krijgen alleen

overheidsdiensten in het kader van controle, toezicht en handhaving toegang. Over de positionering van het centraal aandeelhoudersregister – bij de Kamer van Koophandel of ergens anders – beraadt de minister zich nog. De Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) heeft de minister laten weten snel, goedkoop en efficiënt een centraal aandeelhoudersregister bij de KNB te kunnen ontwikkelen.

INFORMATIE VIA NOTARIS

De notaris krijgt van Opstelten een rol bij het aanleveren van informatie aan het centraal aandeelhoudersregister. Opstelten: ‘We zullen nader bezien op welke wijze de gegevens-toevoer van het notariaat eenvoudig en praktisch gekoppeld kan worden aan de informatie waarover de notaris nu al beschikt in kader van het digitaal repertorium en de digitale akteadministratie, die voor de Belastingdienst gehouden gaat worden.’ Volgens de KNB is een centraal aandeelhoudersregister voor het notariaat een nuttig hulpmiddel bij de bestrijding van financieel-economische criminaliteit door middel van rechtspersonen.

Ondertussen op Twitter

De meeste (kandidaat-)notarissen, advocaten en accountants spreken zich op Twitter positief uit over het invoeren van een centraal aandeelhoudersregister. De meeste twitteraars vinden dat het de bestrijding van fraude ten goede komt. Toch leven er nog wel wat twijfels over privacy en de uitvoering.

#Socialmedia

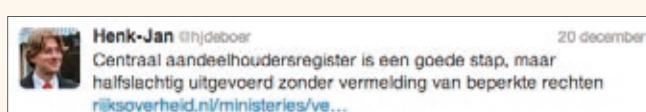
Laurens Kelterman
 @Kelterman
 (kandidaat-notaris)

Ubo Hofstee
 @sterkejerke
 (notaris)

Robin Steenman
 @RobinSteenman
 (fiscaal advocaat)

Henk-Jan de Boer
 @hjdeboer
 (kandidaat-notaris)

Fred Snelderwaard
 @KoelemanFred
 (accountant)

Ledenraad buigt zich
over excedentverzekering

Indekken tegen claims: *samen of apart?*

De KNB-ledenraad buigt zich niet eind januari maar eind april over de zogenoemde excedentverzekering. De hoogste bestuursrechter moet namelijk eerst duidelijk maken of de KNB wel bevoegd is haar leden te dwingen zich collectief te verzekeren voor risico's boven de 1 miljoen euro. Ook bij een bevestigend antwoord blijft het de vraag in hoeverre het voor notarissen mogelijk en voordeliger is om zich individueel te verzekeren, of de voorgeschreven dekking omlaag kan en of de notaris zich 3.600 euro per jaar kan besparen door de cliënt te laten betalen voor een garantiefonds.

TEKST Lex van Almelo | FOTO Truus van Gog + Okapi

Notarissen op kleine kantoren hebben het idee dat zij te veel betalen voor de excedentverzekering en dat een dekking van 1 miljoen euro wel genoeg is. Zestig notarissen hebben daarom bezwaar gemaakt tegen de premieaanslag van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB). In totaal betaalt het notariaat jaarlijks bijna 20 miljoen euro aan premie om de risico's van claims te dekken. Iedere notaris is per jaar 3.600 euro kwijt voor de dekking van de risico's boven de 1 miljoen euro. En voor de primaire dekking tot 1 miljoen euro liggen de premies gemiddeld grofweg op 10.000 euro per notaris per jaar. Gemiddeld, want de premies kunnen per notaris verschillen. Bij de primaire verzekering, die de notaris zelf afsluit, hangt de hoogte van de premie af van de omzet en het eventuele schadeverleden van de notaris. Als de omzet daalt, zoals de afgelopen jaren nogal eens voorkomt, daalt de premie ook. De premie voor de verplichte excedentverzekering, de collectieve verzekering die risico's tussen de 1 en 25 miljoen euro dekt, is voor iedere notaris even hoog. De KNB slaat de totale premiekosten namelijk om over het aantal notarissen.

VANGNET

Voorzitter Anna de Vries van de Nederlandse Branche Vereniging van Notarissen (NBVN): 'Ik ben tegen de verplichte verzekering bij één club, Aon. De kleinere kantoren zijn de dupe van de schades bij de grote kantoren. Ik heb

nog nooit een claim gehad. Het notariaat is veel te hoog verzekerd, de verplichte dekking kan een stuk lager dan 25 miljoen. Als je grote transacties wilt doen, moet je je maar incidenteel bijverzekeren.'

Notaris Tjeerd Koelmans: 'Vergeleken met het notariaat in het buitenland is de dekking in Nederland veel te hoog. Gevoelsmatig zeg ik dat een hogere dekking leidt tot hogere claims. Bovendien bestaat de kans dat de kwaliteit minder wordt, omdat de notaris die verzekert is grotere risico's neemt. Mijn contractuele aansprakelijkheid heb ik in de algemene voorwaarden beperkt tot 250.000 euro. De aansprakelijkheid tegenover derden zou de overheid moeten beperken tot 1 miljoen.' Koelmans wijst op artikel 3:270 lid 6 Burgerlijk Wetboek (BW) waarin staat dat de Staat met de notaris hoofdelijk aansprakelijk is wanneer de notaris zijn verplichtingen tegenover de hypotheekhouder en andere schuldeisers niet nakomt na de executoriale verkoop van een pand. In artikel 3:30 BW staat een vergelijkbare bepaling voor fouten in het Kadaster en de openbare registers. In het ergste geval biedt de overheid dus een vangnet, zodat de dekking lager kan zijn. Maar volgens Mandy van der Zalm van verzekeringsmakelaar Aon houden verzekeraars hier geen rekening mee. Net als De Vries vindt Koelmans dat notarissen zich voor grote klussen maar 'per dossier' moeten bijverzekeren. 'En als ze dat niet kunnen betalen, moeten ze de opdracht maar weigeren.'

BEZWAAR

Tjeerd de Boer stond Tjeerd Koelmans en vier andere notarissen 'verzekeringstechnisch' bij in de beroepsprocedure tegen de ongegrondverklaring van hun bezwaar. De Rechtbank Leeuwarden heeft in de Wet op het notarisambt, de Verordening beroeps- en gedragsregels en het Reglement beroepsaansprakelijkheid 2009 hooguit een basis kunnen vinden om een minimale dekking voor te schrijven. Maar geen basis voor de verplichting om mee te doen met de excedentverzekering van de KNB. De rechtbank vindt de omvang van de dekking onvoldoende onderbouwd en verklaart het bezwaar tegen de premieaanslag gegrond (LJN BU5532).

Ook oud-KNB-bestuurslid Saskia Laseur is naar de rechter gestapt. De Rechtbank Amsterdam is anderhalve maand eerder dan de Rechtbank Leeuwarden tot de conclusie gekomen dat de KNB wél bevoegd is. De rechtbank vindt dat het publieke belang bij een gelijk verzekeringsniveau voor het hele notariaat zwaarder moet wegen dan het individuele belang van de notaris bij een financieel gunstiger premie voor een individueel afgesloten verzekering met een aanzienlijk lagere dekking (AWB 11/491, niet gepubliceerd).

De Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft het laatste woord. Omdat de uitspraak niet vóór eind januari wordt verwacht, heeft het KNB-bestuur de besluitvorming over de hoogte van de minimale respectievelijk collectieve dekking doorgeschoven naar de ledenraad van eind april.

VIET OPTIES

Er zijn vier opties zegt KNB-bestuurslid en beoogd voorzitter Franc Wilmink. 'De eerste is: laat het maar los en schrijf als KNB alleen een minimale dekking voor. De tweede is de huidige situatie handhaven.' De derde optie houdt in dat er meer ruimte komt om je op individuele basis te verzekeren. Notarissen

verzekeren zichzelf dan bijvoorbeeld voor de eerste 4 miljoen euro en de KNB zorgt met een collectieve verzekering voor de rest van de voorgeschreven dekking. Wilmink: 'Je hebt dan meer mogelijkheden om de premie te differentiëren naar kantoor grootte, terwijl de premies voor de collectieve verzekering lager worden. De vierde optie is een onderlinge verzekering oprichten. Maar dat is eigenlijk een hele dure oplossing, die niet echt aansluit bij de verminderde gevoelens van solidariteit en samenhang in het notariaat, noch bij de toenemende differentiatie in kantoren.'

De eerste optie, waarbij notarissen zich helemaal individueel verzekeren, legt het bestuur niet voor aan de ledenraad. Wilmink: 'Verzekeraars zullen een aantal notarissen namelijk gewoonweg niet individueel willen verzekeren. Deze optie komt pas in beeld als de Raad van State besluit dat de KNB haar leden tot niets kan verplichten.'

VOORDELIGER

Met 1.400 notarissen kun je je altijd voordeliger verzekeren dan op individuele basis, zegt Wilmink. En Mandy van der Zalm van verzekeringsmakelaar Aon is dat met hem eens: 'Bij een collectieve verzekering heb je geen antiselectie, geen oververtegenwoordiging van notarissen met grotere risico's. Collectief verzekeren is altijd gunstiger. Wanneer je je individueel verzekert, ben je duurder uit of is het risico onverzekerbaar. Welke primaire verzekeraar wil een risico van 1 tot 4 miljoen verzekeren?'

De lijken die uit de kast van een gedefundeerde notaris vallen, zijn verzekerd onder de polis van de opvolgend notaris en van de collectieve excedentpolis. Die dekking daalt mee als het verzekerd bedrag wordt verlaagd. Dat de claimrisico's bij een klein kantoor geringer zijn dan bij een groot kantoor wordt

Een gift vandaag is morgen een redding

Een noodbericht komt altijd onverwachts en vraagt om directe actie. Jaarlijks brengen de professionele vrijwilligers van de Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij meer dan 3.000 schipbreukelingen in veilige haven. De exploitatiekosten van de KNRM worden volledig gedekt door vrijwillige bijdragen.

Steun de redders

Want zij moeten veilig de zee op kunnen als mensen in nood verkeren. Donaties, schenkingen en nalatenschappen vormen de financiële basis voor de KNRM. Giften worden direct besteed aan het reddingwerk. Fondsen op naam, periodieke schenkingen en nalatenschappen kunnen in overleg een specifieke bestemming krijgen, waarbij naamgeving van reddingboten tot de mogelijkheden behoort.

De KNRM is vrijgesteld van erfbelasting en schenkingsrecht

T 0255 54 84 54 • info@knrm.nl

Koninklijke Nederlandse Redding Maatschappij

WWW.KNRM.NL

Heeft u een vacature of heeft u deze op uw website staan?

... en u wilt hieraan bekendheid geven in de vakbladen, met een 100% dekking in het notariaat?

adverteer dan in:

Notariaat
magazine

WPNR

FBN

JBN

Recente vacatures op de vacaturesite: **Novocatie.nl**

kantoor	functie	standplaats	publicatiedatum
De Clercq Advocaten Notarissen	Kandidaat-Notaris	Leiden	05-01-13
Veldhuizen Beens Van de Castel	Kandidaat-Notaris	Amersfoort	16-12-12

Voor inlichtingen en gunstige doorplaatsingstarieven kunt u contact opnemen met:

Sales & Services, Gerrit Kulsdom, Postbus 2317, 1620 EH Hoorn • Tel. 0229 - 211 211
E-mail: administratie@salesandservices.nl • E-mail studio: dtp@salesandservices.nl

‘Notarissen moeten zich voor grote klussen maar “per dossier” bijverzekeren’

volgens Wilmink weersproken door de cijfers. ‘In 2011 liepen tegen grote kantoren vijf claims en tegen kleine kantoren zeven, terwijl dat er in 2010 vijftien respectievelijk drieëntwintig waren. Bovendien is de hoogte van de claim bij kleinere kantoren gemiddeld iets boven de 1 miljoen, terwijl die bij de grote gemiddeld net iets onder de 1 miljoen ligt.’

BUITENLAND

In het algemeen betaalt de verzekeraar maar een fractie van het bedrag dat wordt geclaimd. Toch is Wilmink voor een hoge dekking. ‘De rechtspraak gaat ervan uit dat je je zo goed mogelijk moet verzekeren. En het kost slechts 700 euro per jaar extra om de risico’s tussen 10 en 25 miljoen te verzekeren.’ Dat je je incidenteel of ‘per dossier’ kunt bijverzekeren, nuanceert Mandy van der Zalm: ‘Dat risico is nauwelijks te beprijzen, dus

zouden verzekeraars er een hele hoge premie voor moeten vragen. Grote kantoren hebben doorlopende polissen voor de hogere risico’s.’ Dat de voorgeschreven dekking in het buitenland veel lager is, zegt verzekeraars niet veel. Mandy van der Zalm: ‘Je kunt niet vergelijken met het buitenland. De Nederlandse notaris

heeft een zwaarder takenpakket dan de notarissen in de landen om ons heen en kan zich door de ministerieplicht niet beperken tot een specialisme, zoals een advocaat dat bijvoorbeeld wel kan.’

GARANTIEFONDS

Anna de Vries en Tjeerd Koelmans pleiten voor de oprichting van een garantiefonds, zoals de reiswereld dat heeft. De Vries: ‘De klant betaalt dan ongeveer 15 euro per akte en krijgt zijn schade vergoed als er iets misgaat.’ Tjeerd de Boer van Buro Merks Consultancy, die ongeveer driehonderd notarissen heeft verzekerd, heeft in 2004 al eens gepleit voor een soort garantiefonds als de reiswereld bijvoorbeeld kent. ‘Bij dit fonds betaalt de klant voor de collectieve excedentdekkingen 8 euro per akte. Als de notaris vijfhonderd akten per jaar passeert, is daarmee de premie van 4 miljoen euro die de notaris nu betaalt, al voldaan. Nu de KNB en de Rechtbank Amsterdam aangeven dat het publieke belang zwaarder moet wegen dan het individuele belang van de notaris, is het niet vreemd dat het publiek hieraan bijdraagt. De hele discussie over de premielast voor de notaris is hiermee ondervangen.’ Het idee is gelanceerd in de ledenvergadering van de NBVN. Volgens voorzitter Anna de Vries vinden de leden ‘het een prima idee om uit te werken’. ■

Claim van 100 miljoen euro

De excedentverzekering bestaat uit drie polissen. De eerste dekt de schades van 1 tot 4 miljoen; de tweede betreft het excedent van 4 tot 10 miljoen en het derde die van 10 tot 25 miljoen euro. Per notaris bedraagt de premie voor het eerste excedent 2.100 euro, voor het tweede ongeveer 800 en die voor het derde plusminus 700 euro. Bedragen boven de 25 miljoen zijn alleen gedekt als een notaris(kantoor) die individueel heeft ingekocht. In de excedentverzekering zijn ook gedefundeerde notarissen verzekerd.

Onder de sinds 2007 geldende nieuwe excedentverzekering zijn volgens Aon nog geen schades uitgekeerd, omdat bij grotere claims tegen notarissen altijd wordt geprocedeerd en het dus jaren kost voordat een zaak – al dan niet met een schikking – is afgerond. Manager claims bij Aon Ernst-Jan van Toorenburg schat dat er in 2010, 2011 en 2012 jaarlijks in totaal ongeveer zeshonderd claims

zijn ingesteld. Ongeveer vijftig daarvan vallen onder de excedentpolissen, zoals een ingediende claim van 100 miljoen euro.

Op de ‘primaire’ markt van schades tot 1 miljoen euro hebben de verzekeraars volgens ‘een grove inschatting’ van Aon de afgelopen drie jaren in totaal ongeveer tussen de 5,5 en 6 miljoen euro per jaar uitgekeerd. Van Toorenburg: ‘Er worden geregeld bedragen van 6, 7, 8, 9 ton uitbetaald. Ik schat dat alle primaire verzekeraars tezamen 30 miljoen euro aan reserves aanhouden voor de nog lopende claimdossiers.’

Tjeerd de Boer, die met Buro Merks Consultancy driehonderd notarissen op de primaire markt heeft verzekerd, denkt dat de kosten van een gehonoreerde claim tegen zijn cliënten in de afgelopen vijf jaar voor de verzekeraars gemiddeld 35 miljoen hebben bedragen. ‘In dat bedrag zitten ook de kosten voor de afhandeling van claims en de kosten voor rechtsbijstand.’

Op 1 januari 2003 werd het ‘nieuwe’ erfrecht ingevoerd. Nu, tien jaar na dato, laait de discussie over het wel of niet afschaffen van de legitieme portie binnen het notariaat weer op. Op LinkedIn is een discussie gestart en studenten in Utrecht discussiëren erover. Moeten kinderen te

allen tijde hun erfdeel kunnen opvragen bij overlijden van een ouder? Ook als ze door hen onterfd zijn? Misschien iets voor de politieke agenda van 2013, want de legitieme portie is toch niet meer van deze tijd?

‘Gedurende het laatste decennium heb ik in mijn praktijk het aantal ontervingen van afstammelingen flink zien toenemen. De mensen die tot onterving overgaan, doen dat niet zomaar. Het contact tussen ouder en kind was verbroken en het kind verscheen – toen het gewaarschuwd werd – niet eens meer aan het sterfbed van de reeds overleden ouder. Na het overlijden van een kind, hertrouwde het schoonkind en werd het contact tussen grootouders en kleinkinderen onmogelijk gemaakt. En in het meest extreme geval trad een zoon zijn vader tegemoet met een boksbeugel. Deze mensen vinden het onbegrijpelijk dat hun onterfde afstammelingen zichzelf toch nog iets uit hun nalatenschap zullen kunnen toe-eigenen. Wetgeving die vrijheden inperkt, beschermt normaliter een zwakkere partij. De vraag is dus eigenlijk: “Wat dient er in de erfrechtelijke ouder-kindrelatie beschermd te worden?” Er zijn drie opties. Eén daarvan is bescherming van de positie van (financieel

afhankelijke erfgenamen. Hiervoor lenen de wettelijke rechten zich. Daarom kunnen deze ook niet bij testament opzijgezet worden. Kinderen tot 21 jaar zouden wellicht een wettelijk recht kunnen krijgen, parallel aan de verplichting tot het verschaffen van levensonderhoud. Daarnaast is er de optie “familiebezit behoort de familie toe”. Dit gaat voor de gemiddelde testateur die zijn bezit uit eigen inkomsten heeft verworven, niet meer op. Ook is er de mogelijkheid om de wens van de eerststervende ouder te verzekeren en ervoor te zorgen dat er na het overlijden van de langstlevende nog iets van zijn vermogen aan de kinderen toekomt (bescherming van de kinderen tegenover het zogenaamde stiefoudergevaar). Dit wordt beter bereikt via de wilsrechten. Kortom, de legitieme in huidige vorm beperkt mensen in hun vrijheid om met hun vermogen te doen wat ze zelf willen en biedt gelijktijdig toch geen bescherming in bovengenoemde drie situaties.’

Stelling:

De legitieme portie is niet meer van deze tijd

EENS

Marianne Heuvelmans
notaris te Oost-Souburg,
Vlissingen

ONEENS

Toon van Oogtrop,
student Notarieel Recht
aan Universiteit Utrecht

‘Steeds luider klinkt de roep om afschaffing van de legitieme portie. Het zou niet meer van deze tijd zijn. Zelf ben ik een sterk voorstander van het behoud van de legitieme portie. Ik onderschrijf het klassieke argument dat een ouder een verzorgingsplicht heeft tegenover zijn kinderen, ook na zijn dood. Tenminste in die zin dat, mocht de ouder iets nalaten, het kind op die nalatenschap in elk geval gedeeltelijk aanspraak kan maken, meer dan enig ander. Daarnaast wil ik een ander argument belichten: het beschermingsargument. De legitieme portie beschermt oudere, kwetsbare personen. Het beperkt de mogelijkheden voor kwaadwillenden om kwetsbare ouderen te beïnvloeden ten gunste van zichzelf. De legitieme portie kan immers niet worden uitgesloten. In sommige gevallen zullen de

oorspronkelijke erfgenamen kunnen aantonen dat de erflater op het moment waarop het testament gepasseerd werd niet wilsbekwaam was. Maar vaak lukt dat ook niet. Dan is er ten minste nog de waarborg van de legitieme portie; de oorspronkelijke erfgenamen kunnen in elk geval daar nog een beroep op doen en de (mogelijk) kwaadwillende gaat er niet met de gehele buit vandoor. Zonder legitieme portie valt er veel meer te halen bij de erflater. Volgens het programma Nieuwsuur zijn in 2011 40.000 ouderen kaalgeplukt door oplichters. Een schrikbarend hoog getal. Zonder legitieme portie zal het aantal potentiële slachtoffers vermoedelijk toenemen, gezien het feit dat er bij alle kwetsbare ouderen meer te halen is. De goden verzoeken dus, lijkt me.’

ONEENS

*Martijn Leenders,
student Notarieel Recht
aan Universiteit Utrecht*

‘De legitieme portie in het Nederlandse recht heeft zijn bestaan te danken aan het Romeinse “*portio legitima*”. Het gedachtegoed dat hieraan ten grondslag ligt, het “*officium pietatis*”, houdt in dat de erflater de zedelijke plicht toekomt om bloedverwanten vermogen na te laten. De legitieme portie valt op deze wijze te kwalificeren als een symbool van lotsverbondenheid tussen ouder en kind. Aldus bevinden wij ons op een van de weinige vlakken waarin moraliteit binnen het recht nog een doorslaggevende rol vervult. Is dat uit de tijd? Volgens mij niet. Het instituut van de legitieme doet recht aan het bestaan van een beschaafde wereld. Het beantwoordt immers aan de gewichtige waarde die men hechten moet aan familiebanden. Met betrekking tot eigen bloed behoort men een zekere verzorgingsplicht aan te nemen, dat geldt niet alleen voor de eerste 21 levensjaren van een kind. Bovendien bevordert de legitieme gelijke behandeling

van afstammelingen. Indien sociale verhoudingen zijn verstoord en dientengevolge bepaalde kinderen zijn onterfd, biedt deze rechtsvordering een billijke correctie: vanuit de geschetste deontologie wordt het beginsel van gelijkheid van eigen bloed benadrukt. Waarom zou de legitieme portie, als zedelijk correctief, uit de tijd zijn? Is moraliteit uit de tijd? Het instituut brengt niet meer dan een kleine wijziging op het beginsel van testeevrijheid. Want vergeet niet: wie kwaad wil, kan kwaad krijgen. Ouders kunnen kinderen simpelweg onterven, de legitieme portie zal in veel gevallen slechts als pleister op de wond fungeren. Legateer het onterfde kind vervolgens zo veel mogelijk troep en diezelfde legitieme portie verwordt tot nagenoeg lege huls. De morele waarde staat echter als een huis en doet recht aan de bijzondere verhouding die in beginsel tussen ouder en kind bestaat. Leve de legitieme!’

‘De legitieme portie is een inbreuk op de absolute testeevrijheid zoals deze bestond in de oorsprong van ons recht. Justinianus meende dat het een zedelijke plicht was om de naaste bloedverwanten niet geheel te onterven en codificeerde de legitieme portie. Moeten wij hier nu vanaf stappen? Is de uitsluiting altijd een zedelijke kwestie? Hoe zit het met de positie van schuldeisers van de legitimaris? Zou de eerststervende van de echtgenoten het hiermee eens zijn geweest? Hoe kun je als notaris controleren of de uitsluiting niet geschiedt op grond van geloofsovertuiging of discriminatie? Er zijn

veel goede argumenten te bedenken die pleiten voor afschaffing, deze komt iedere notaris vaak genoeg tegen, echter de lichtvaardigheid waarmee dit soms gepaard gaat moet volgens mij ook worden bewaakt. Als wij kiezen voor afschaffing heeft Nederland meer aansluiting bij de *common law*-landen en verwijderen wij ons verder van Europa. De vraag is of dit wenselijk is. Als notarissen kunnen wij desgewenst antwoorden op vragen die de wetgever ons stelt, maar het is niet de taak van het notariaat om te pleiten voor afschaffing bij de wetgever.’

NEUTRAAL

*Tjerk Dantuma,
notaris te Burgum*

EENS

*Aniel Autar,
notaris te Rotterdam
(op persoonlijke titel)*

‘Ik onderschrijf deze stelling van harte. Al tijdens mijn studie verzette ik mij gevoelsmatig tegen legitimaire aanspraken. Ik vond en vind het vreemd dat (klein)kinderen rechten kunnen doen gelden op vermogen dat door hun (groot)ouders werd gevormd. Ik zou het daarom toejuichen als de legitieme portie wordt afgeschaft. In 2003 hebben wij met de invoering van het nieuwe erfrecht de Romaanse traditie (aanspraak op goederen) vervuuld voor de Germaanse traditie (vordering in geld). Het is jammer dat de wetgever toen niet de moed had te kiezen voor het meest vergaande systeem binnen de Anglo-Amerikaanse traditie (geen legitieme portie). Artikel 1 van het Eerste Protocol bij het EVRM kent aan eenieder “*peaceful enjoyment*” van de eigendom toe. In de parlementaire geschiedenis van het huidige

Boek 4 van het Burgerlijk Wetboek lijkt de Bijzondere Commissie voor de Herziening van het Burgerlijk Wetboek schoorvoetend toe te geven dat de legitieme portie in strijd is met artikel 1 van het Eerste Protocol, maar met een beroep op het algemeen belang rechtvaardigt zij de handhaving van een (weliswaar verzwakte) legitieme portie. Dat is jammer! Nederland staat immers internationaal bekend als een land dat het recht op autonomie en zelfbeschikking van haar burgers hoog in het vaandel heeft. Niet valt in te zien welk (algemeen) belang het aan banden leggen van de testeevrijheid rechtvaardigt. Vanaf deze plaats roep ik onze regering op zich te laten inspireren door *Estate Tip* (2012-42) en als de wiedeweerga de legitieme portie uit onze wetgeving te bannen.’

ScherpinNotariaat

Dé portal voor het notariaat.

Met *ScherpinNotariaat.nl* heeft u op ieder moment van de dag zicht op de laatste ontwikkelingen op het gebied van het notariaat.

ScherpinNotariaat.nl biedt u:

- Belangrijk notarieel nieuws
- Een compleet aanbod van vakliteratuur, zoals *OpMaat_voor het Notariaat* (actuele juridische databank), *Notamail* (dagelijkse e-nieuwsbrief) en *WPNR* (tijdschrift voor wetenschap en praktijk)
- Een bijgewerkte agenda met belangrijke cursussen en congressen
- Nieuwe vacatures

Gratis e-nieuwsbrief

Blijf altijd op de hoogte en abonneer u op de gratis e-nieuwsbrief van *ScherpinNotariaat.nl*.

Nora van Oostrom-Streep

Te voet en te paard

Een goede naam komt te voet en gaat te paard. Een bekend gezegde dat niet alleen opgaat voor restaurants, kabinetten, 'Raf en Sylvie', woordvoerders, maar ook voor hele beroepsgroepen. Heeft het je jaren gekost een goede reputatie op te bouwen, zorgvuldig wakend over je imago, een enkele gebeurtenis kan dat alles effectief teniet doen. Denk maar aan die ene cliënt die zich onheus bejegend voelt en een podium krijgt in de lokale krant om uitbundig zijn beklag te doen. Of nog erger: die ook nog eens journalist blijkt te zijn en er een heel boek over schrijft (*Ik laat je nooit in de steek* - Philip Kooke). Of die het voor elkaar krijgt dat Zembla, Nieuwsuur of Radar zich erop storten, zodat heel Nederland zich kan vergapen aan de kwalijke praktijken van de notaris. Uzelf komt in dat hele item van twintig minuten dan overigens waarschijnlijk precies dertig tellen aan het woord.

Toegegeven: niet veel notarissen zullen cliënten hebben die op landelijke podia hun nood kunnen klagen, maar ook 'slechts' op

lokaal niveau kunnen de gevolgen groot zijn. De meest effectieve reclame, maar daarmee ook de meest effectieve antireclame, is immers die van mond-op-mond. Voor het notariaat ligt dit alles nog wat gecompliceerder: wanneer een van ons een slechte pers krijgt, straalt dat fel af op ons allen. Meer nog dan bij andere beroepsgroepen, zo schijnt het mij soms toe. Misschien verbeeld ik het me, maar wanneer een notaris negatief in het nieuws komt (wegens – al dan niet vermeende – betrokkenheid bij bouwfraude bijvoorbeeld), staat er altijd wel iets bij over 'de neergaande tendens in de beroepsgroep'. Of wordt er gesproken over 'de toenemende betrokkenheid van notarissen bij malafide activiteiten'.

Een duidelijk voorbeeld hiervan was het recente interview met een notaris in *Het Financieele Dagblad*. Daarin sprak hij over de notariële betrokkenheid bij de oprichting van bv's. Enkele (in mijn ogen zeer ongelukkige) uitspraken werden breed uitgemeten en ook als kop boven het artikel geplaatst. Collega's in het land waren verbijsterd.

Los van de vraag of de notaris goed geciteerd is, zit hier een les in voor ons allemaal: alle uitspraken die we doen (zeker in de media) kunnen afstralen op onze collega's en het notariaat in het algemeen. Media kunnen het verhaal (al dan niet onbedoeld) anders brengen dan u had voorzien, met grote gevolgen voor de hele beroepsgroep. Denk aan een item over veilingen in Nieuwsuur. Wanneer de media u benaderen met de vraag om medewerking aan programma's of artikelen is het dan ook geen overbodige luxe even te bellen met de afdeling Communicatie van de KNB voor enkele 'tips & tricks', of om te horen of er wellicht andere – verborgen – agenda's spelen dan die u worden voorgedhouden. Doorverwijzen kan ook altijd, ontlopen daarentegen niet, want zoals Karl Pilkington [producer/co-presentator van *The Ricky Gervais Show* – red.] al treffend zei: *'People who live in glass houses, have to answer the door'*. ■

Gijs Alferink, voorzitter SNPF

‘Ligt het opdrachtgeverschap wel bij de KNB?’

Notaris Gijs Alferink maakte elf jaar deel uit van het bestuur van de Stichting Notarieel Pensioenfonds (SNPF), de laatste twee jaar als voorzitter. Er gebeurde veel. Op economisch gebied, op het terrein van pensioenwetgeving én in het notariaat.

TEKST Wilma van Hoeflaken | FOTO Truus van Gog

Het dieptepunt van zijn voorzitterschap? Daar hoeft hij niet over na te denken. ‘De eerste pensioenverlaging. Dat ik een brief schreef waarin ik de verlaging aankondigde. En dat ik niet lang daarna weer zo’n brief moest schrijven.’

Ook het hoogtepunt noemt Alferink zonder aarzelen. ‘In korte tijd de draai maken naar het nieuwe pensioenfondsbesturen.’

Is dit een mooi moment om weg te gaan?

‘Nee. Ik ben niet klaar. In het project Toekomst Pensioen SNPF worden met de beroepsgroep afspraken gemaakt over de nieuwe governance. Omdat die er nog niet is, heb ik niet het gevoel dat ik klaar ben.’

DEKKINGSGRAAD

Alferink kwam in 2001 in het bestuur van SNPF. In 2010 werd hij voorzitter. Toen hij aantrad als bestuurslid was er nauwelijks beweging in de pensioenwereld. ‘Het enige wat ons kon overkomen, was dat we uit onze eigen

pensioenwetgeving zouden worden getrokken en onder de PSW [Pensioen- en Spaarfondsenwet – red.] en de Wvb [Wet verplichte beroeps-pensioenregeling – red.] zouden vallen.’ Dat gebeurde tot zijn spijt ook. Het had grote consequenties voor de financiële positie van het fonds. Voorheen richtte het bestuur zich op een dekkingsgraad van rond de 100 procent, om netjes binnen de wettelijke bandbreedte van minimaal 85 en maximaal 115 procent te blijven. Maar met ingang van 2007 moest het fonds uitgaan van het nieuwe financiële toetsingskader dat een dekkingsgraad vereiste van minstens 105 procent.

Ondertussen belandde de wereldeconomie in zwaar weer. ‘Ik heb drie crises meegemaakt’, zegt Alferink. ‘De internetcrisis in 2002, de bankencrisis in 2008 en dan de eurocrisis, waar we nog steeds in zitten.’

Over de huidige dekkingsgraad, net boven de 90 procent, is Alferink niet echt ontevreden. ‘Natuurlijk is de dekkingsgraad te laag en dat is ontzettend jammer, maar vergeet niet dat wij door onze erfenis uit het verleden in 2007 een dekkingsgraad hadden van 120 procent.

De gemiddelde dekkingsgraad van de Nederlandse pensioenfonds was toen 140 procent en zij zitten nu ook net boven de 90 procent.’ De belangrijkste reden voor de lage dekkingsgraad, een probleem waar vrijwel alle pensioenfonds mee kampen, is de lage rekenrente. Een andere reden is de levensverwachting. Die stijgt veel sneller dan voorzien was. Inmiddels worden er allerlei maatregelen getroffen om deze problemen op te lossen, variërend van een verhoging van de AOW-leeftijd en de pensioenrichtleeftijd tot het opstellen van nieuwe pensioencontracten met andere financiële toetsingskaders.

ROLZUIVERHEID

Maar onrust en ontevredenheid bij de achterban, bij het Verantwoordingsorgaan en de Pensioenraad, zijn daarentegen wél specifieke problemen van het SNPF. Hoe kwam dat? ‘Bij ons speelt dat de Wvb ons vanaf 2007 verplichtte om intern toezicht zoals bedoeld in die Wvb te organiseren. Dat werd het Verantwoordingsorgaan. Het probleem daarbij was het gebrek aan rolzuiverheid bij de partijen. Daarmee bedoel ik alle partijen die bij SNPF zijn betrokken, te weten het bestuur van het pensioenfonds, het Verantwoordingsorgaan en de KNB’, zegt Alferink.

‘Het Verantwoordingsorgaan deed te veel. Zij gingen op de stoel van het bestuur zitten. Het bestuur reageerde daar op zijn beurt geërgerd op.’ Eigenlijk had het Verantwoordingsorgaan wel recht van spreken, vindt Alferink nu. ‘Wij, het toenmalige bestuur van het pensioenfonds, waren het contact met de achterban kwijtgeraakt. Maar dat realiseerden we ons niet voldoende. Van oudsher ligt het opdrachtgeverschap bij de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB). De KNB is of was het eigen draagvlak kwijt en kon dus ook niet de verantwoordelijkheid nemen om opdrachtgever te zijn voor de pensioenregelingen.’ Onmiddellijk voegt hij eraan toe dat zijn beeld van de KNB ‘positief en optimistisch’ is. ‘Het probleem is onderkend en de KNB maakt hier nu grote stappen in.’ Had het SNPF-bestuur zich destijds misschien toch wat meer moeten aantrekken van het Verantwoordingsorgaan? ‘Eigenlijk deed het bestuur het heel erg goed. Het bestuur deed binnen de normen datgene wat een bestuur moet doen. Maar de aansluiting met de beroepsgroep was verdwenen. En die moest van de KNB komen, niet van het Verantwoordingsorgaan.’ Dat is een heel formeel standpunt. ‘Ja. Maar die rolzuiverheid is wel heel belangrijk. Daarom ben

ik zo blij met het project Toekomst Pensioen. Daarin kijken we naar de pensioenregeling, de uitvoering en de governance.’

CONFRONTATIE

Sinds een jaar heeft SNPF een Pensioenraad. De communicatie tussen bestuur en Pensioenraad verliep aanvankelijk toch ook niet zo soepel? ‘Het toenmalige SNPF-bestuur wilde in de aanloop naar de aanstelling van de Pensioenraadsleden op zo kort mogelijke termijn zo veel mogelijk informatie aan hen beschikbaar stellen. Er lagen al scholingsplannen klaar. Je kunt je afvragen of de KNB zich bewust was van haar verantwoordelijkheden. Er werden remmende bewegingen gemaakt. Achteraf beschouwd had ik die remmingen moeten wegnemen.’

De Pensioenraad vond dat het bestuur zijn standpunten naar aanleiding van vragen en opmerkingen van de Pensioenraad niet voldoende motiveerde. ‘Dan heb je het weer over rolzuiverheid’, zegt Alferink. ‘Wat is de rol van eenieder? Daarin hebben we wel een confrontatie ervaren met de Pensioenraad.’ Wie had er gelijk? ‘Dat is niet belangrijk. Het gaat niet om gelijk hebben of gelijk krijgen, maar om een goede pensioenregeling.’ Inmiddels verloopt de samenwerking goed, vindt Alferink. ‘De sfeer is constructief en men stelt zich beschikbaar voor het project Toekomst.’

DRAAGVLAK

In dat project worden in drie projectgroepen de drie belangrijkste elementen van een collectief pensioenfonds door leden van de Pensioenraad en bestuursleden gezamenlijk besproken. De projectgroep Regeling zoomt in op de door de beroepsgroep gewenste inhoud van het collectieve pensioenpakket. De projectgroep Uitvoering zet op een rij in hoeverre SNPF zelfstandig de administratie van de gewenste regeling moet willen uitvoeren. En in de projectgroep Governance zal besproken worden wie de opdrachtgever is van SNPF. De Pensioenraad ziet zichzelf straks als Deelnemersraad. Alferink: ‘De KNB geeft in een recent gepubliceerde toekomstvisie aan zich te zien als vertegenwoordiger van de leden, ook wat betreft het pensioen. Dat vind ik een belangrijk punt. Daarmee zegt de KNB: we zijn verantwoordelijk en we kunnen als belangenbehartiger optreden. In pensioenland praat je dan over het opdrachtgeverschap.’ En als de KNB niet de opdrachtgever is?

‘Dan zal er een beroepspensioenvereniging opgericht moeten worden en dan is de KNB buiten beeld.’

Het belangrijkste is, is dat er voldoende draagvlak voor de collectieve pensioenregeling is, stelt Alferink. ‘Vroeger kwamen de bestuursleden uit verschillende regio’s, ze woonden de ringvergaderingen bij, namen die geluiden mee naar Den Haag en polderden die tot een besluit. Dat mag niet meer. Er is regelgeving van De Nederlandsche Bank. Het moet helder zijn wie met wie praat, en waarom.’

BASISREGELING

Komt het nog goed met het pensioen van de notarissen? ‘Ja, natuurlijk. Al moeten notarissen zich wel afvragen hoeveel pensioen ze straks krijgen en of dat voor hen voldoende is om van rond te komen op hun oude dag. SNPF zorgt voor een aanvullende regeling, naast de AOW. Eigenlijk een basisregeling. Dat is nooit anders geweest. Notarissen moeten ook zelf voorzieningen treffen.’ Dat was een jaar of wat geleden eenvoudiger dan nu, stelt Alferink. Goodwill is er niet meer en een notaris zal in deze tijd niet zo gemakkelijk zijn kantoorpand kunnen verhuren. ‘Voor de huidige zestigers kan dat zorgwekkend zijn. In principe krijgen zij wat ze tien jaar geleden ook gekregen zouden hebben, behalve dan dat er nu gekort wordt en dat ze indexering hebben gemist. Maar het echte grote verschil is dat de economische omstandigheden nu heel anders zijn.’

En hoe zit met de vijftigers, de veertigers en degenen die nog jonger zijn? ‘Het advies blijft: regel de derde pijler goed, dus je inkomen naast je AOW en je pensioen van SNPF. Dat was altijd al zo, alleen nu maakt de recessie het urgenter.’ Daarnaast is het belangrijk dat er een goede, toekomstbestendige pensioenregeling komt. ‘Je kunt zeggen: we hebben de AOW al als basisvoorziening, waarom ook nog een eigen pensioenfonds met een basisvoorziening? Maar dan gooi je het kind met het badwater weg. Een collectief pensioen biedt zoveel voordelen, alleen al door de schaal-grootte’, zegt Alferink. ‘Daarom is het belangrijk dat we daar in het project Toekomst samen over praten. Zodat er een toekomstbestendige regeling uitkomt die op veel draagvlak kan rekenen. Daarom is ook die goede governance-structuur zo belangrijk. Dat heb ik altijd belangrijk gevonden en daarom ben ik ook tevreden dat ik deze stappen nog heb meegeemaakt, al kan ik het niet helemaal afmaken.’ ■

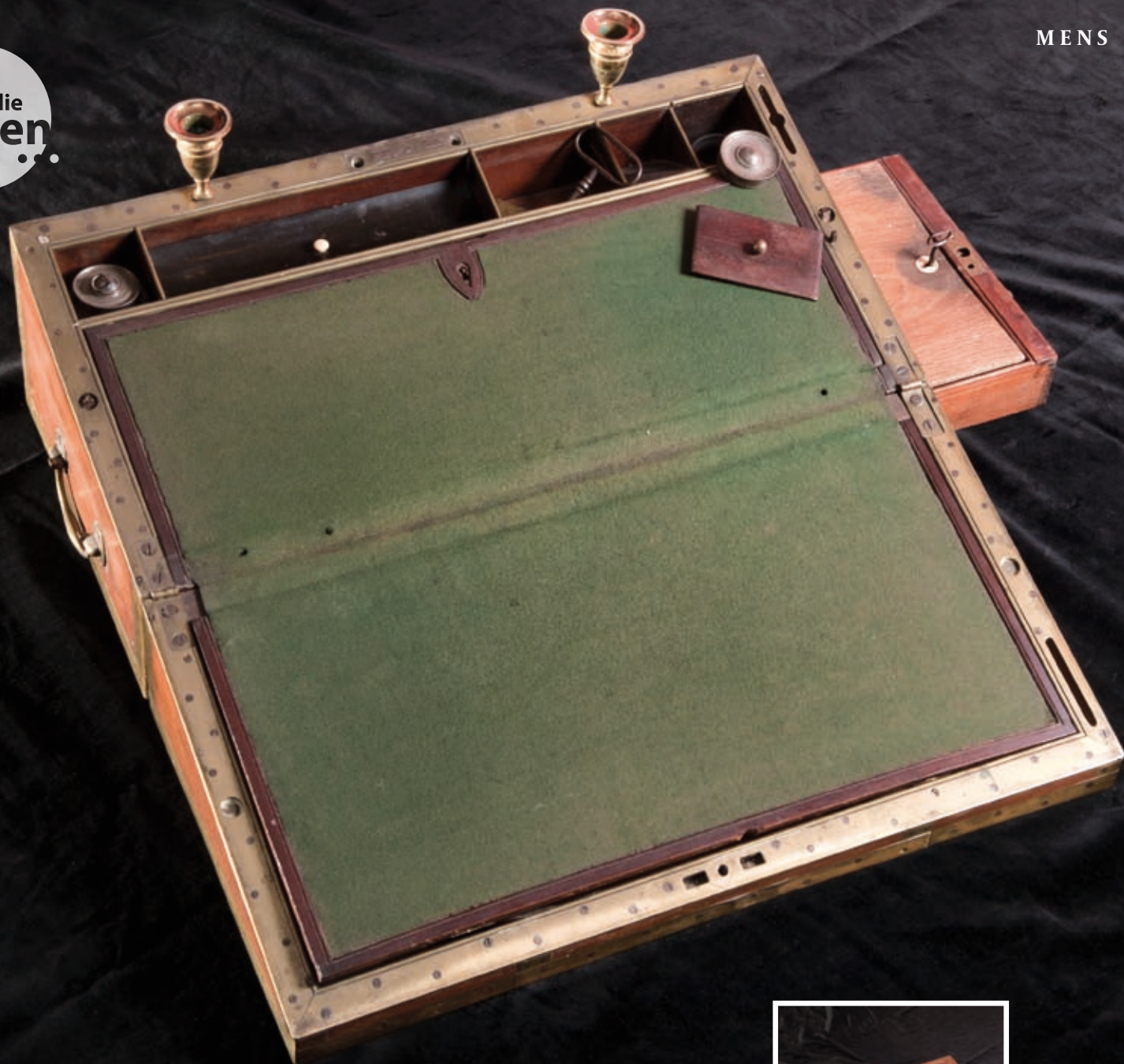
Bepaalt het lot uw bedrijfsvorm?

Als ondernemer bent u altijd druk. Dus schiet de vraag of uw bedrijfsvorm nog bij u past er weleens bij in. Gelukkig kan de notaris u daar prima mee helpen. Hij is onafhankelijk en betreft zowel uw privé-situatie als de veranderende wettelijke en fiscale regels bij zijn advies over uw rechtszekerheid. De online test geeft in drie minuten een compleet beeld. Doe 'm vandaag nog! Want zeg nu zelf: de keuze van uw bedrijfsvorm is toch veel te belangrijk om aan het toeval over te laten?

Doe vandaag
nog de test op
[www.mijn
bedrijfsvorm.nl](http://www.mijnbedrijfsvorm.nl)

Je regelt het bij de notaris

van die
dingen.

Gijs Numan, notaris te Hengelo:

'Deze 'ecritoire' is van mijn overgrootvader Dirk van Heuven (geboren op 3 juni 1851) geweest. Mijn overgrootvader was rond 1900 notaris in Barneveld. Omdat hij als een van de weinige inwoners van Barneveld kon lezen en schrijven, was hij waarschijnlijk ook nog eens wethouder in die plaats. Dat kon toen nog. Hij was een bekende naam in Barneveld. Er is daar zelfs een straat naar hem vernoemd.

Met deze 'notariële reiskist' bezocht hij zijn cliënten buiten kantoor. Als je de reiskist openklapt, ontstaat er een schuinoplopende schrijftafel met aan de bovenzijde twee houders voor kaarsen en een plaats voor pennen met aan weerszijden een zilveren inkt-potje. De kist heeft ook een geheime lade die op slot kan. Eigenlijk zou je kunnen zeggen dat het een voorloper van de computer is. Wat dat betreft, is er in al die tijd niet veel veranderd:

nu nemen we, als we een cliënt bezoeken, een laptop mee. Toen ik in 1989 een nieuw kantoor in Hengelo (Overijssel) startte, kreeg ik van mijn ouders – na een grondige restauratie – het ecritoire cadeau om het op kantoor een eervolle plaats te geven. Sindsdien staat hij daar tot mijn en – naar ik aanneem – mijn overgrootvaders volle tevredenheid.'

.....
Hebt u ook een beeld, schilderij of ander bijzonder voorwerp dat te maken heeft met het notariaat, mail dan naar nm@knb.nl.
.....

‘Faillissementsfraude tegengaan? Verhoog de pakkans’

Tweede Kamerlid Sharon Gesthuizen (SP) staat bekend als een pittige tante. Zo heeft zij de minister van Veiligheid en Justitie meerdere malen ondervraagd over faillissementsfraude. Nu blijkt dat minister Ivo Opstelten niet altijd eerlijk is geweest, het Radar-systeem niet goed werkt en notoire fraudeurs nog steeds hun gang kunnen gaan, is zij *not amused*.

TEKST Jessica Hendriks | FOTO'S Truus van Gog

‘**S**amenwerken, samenwerken, samenwerken, dat is de beste manier om faillissementsfraude tegen te gaan. De pakkans voor faillissementsfraude ligt nu naar verwachting rond 2,5 procent. Dat kan niet. Dat is een enorm risico voor mensen die zaken willen doen. Verhoog die pakkans, ga meer fraudeurs vervolgen en start een publiek-private samenwerking met eventueel een vraagbaak.’ Sharon Gesthuizen, sinds 2006 Tweede Kamerlid voor de Socialistische Partij (SP), is er duidelijk over. ‘Om dit te realiseren, moet er vanuit Justitie meer prioriteit voor fraude in het algemeen komen. Dit is nu echt het probleem. De kennis bij politie en Justitie is er wel, dat heb ik zelf gezien. De wil is er ook. Er is alleen te weinig mankracht. Hierdoor worden te weinig zaken serieus behandeld.’

TER VERANTWOORDING

In 2011 kwam Gesthuizen – samen met SP-collega Michiel van Nispen – met een notitie ‘Bedrog bij bankroet’. Hierin stonden acht voorstellen ter bestrijding van faillissementsfraude. Eén van de punten was: ‘relevante informatie moet beter worden uitgewisseld

tussen alle betrokken instanties’. Daarnaast pleitte zij voor een beroepsverbod en een grotere rol voor de Kamer van Koophandel (KvK). Volgens de minister van Veiligheid en Justitie zou het computersysteem Radar – dat op 1 juli 2011 tegelijk met de Wet controle op rechtspersonen in werking is getreden – ervoor zorgen dat veroordeelde faillissementsfraudeurs niet opnieuw een rechtspersoon kunnen oprichten. Uit onderzoek van *Het Financieele Dagblad* blijkt nu echter dat het Radar-systeem nog niet goed werkt. Het controleert alleen nv’s en bv’s en blijkt ook daarin te falen. Hierdoor kunnen notoire fraudeurs nog steeds hun gang gaan. Reden voor Gesthuizen om zich opnieuw druk te maken over faillissementsfraude.

TWEE PETTEN

Het notariaat is volgens Gesthuizen een belangrijke partij in het bestrijden van faillissementsfraude. Het is de plek waar een toekomstige ondernemer in een vroeg stadium komt om zijn of haar bedrijf op te richten. ‘Ik zou denken dat de notaris zeker een onderzoekplicht heeft. Maar of dat bijvoorbeeld door middel van een internettool, zoals *Google* moet, weet ik niet. Ik kan mij wel voorstellen

dat er een officieel systeem komt dat je als notaris kunt raadplegen als je twijfels hebt. Niet dat een notaris meteen toegang moet kunnen hebben tot alle informatie. Dat kan niet vanwege de privacywetgeving, maar je zou wel kunnen laten zien hoeveel bv’s er zijn geweest en of er onderzoeken lopen.’ Toch snapt Gesthuizen dat het notariaat hierin een dubbelrol vervult: ‘Ik kan mij voorstellen dat het lastig is voor de notaris om twee petten op te hebben, die van waakhond en die van vertrouwenspersoon. Maar je moet ook streng kunnen zijn. Het is net als met een docent: hij moet stimuleren om te leren, maar hij moet ook af en toe een onvoldoende kunnen geven.’ Een systeem dat past binnen de vertrouwensrelatie tussen de notaris en cliënt, zou volgens de politica dan ook het best zijn. Dit zou ook kunnen door middel van een ‘piepjessysteem’. ‘Als er onderzoeken naar iemand lopen, wordt dit door een piep of kleur aangegeven. Dan is het voor de notaris duidelijk dat Justitie interesse heeft in deze persoon en er beter dienst kan worden geweigerd.’

FINGERSPITZENGEFÜHL

Gesthuizen vindt niet per definitie dat het notariaat beheerder zou moeten worden van een toekomstig waarschuwingssysteem. Dit zou ook een taak van de KvK kunnen zijn.

Sharon Gesthuizen (SP)

‘Cliënten komen bij beide binnen. Het zou kapitaalvernietiging zijn om beide organisaties als waakhond in te schakelen. In eerste instantie denk ik dat het gemakkelijker te regelen is bij de KvK. Iedereen komt daar langs en de KvK heeft de mogelijkheid om computersystemen aan elkaar te koppelen.’ Maar het notariaat zou ook kunnen. ‘Notarissen zijn meer bedreven in rechtmatigheid, terwijl de KvK meer economisch kijkt. Het *Fingerspitzengefühl* ligt waarschijnlijk meer bij het notariaat en notarissen hebben sowieso al de opdracht om te kijken of alles wel volgens het boekje gaat. Het is een lastig vraagstuk waar nog goed over gesproken zal moeten worden. Maar voor mij is één ding duidelijk: we moeten geen dubbel werk gaan doen. Als we zowel het notariaat als de KvK verantwoordelijk maken, is het gevaar dat niemand zich straks echt verantwoordelijk voelt.’

ZWAARDER STRAFFEN

Maar wanneer is iemand nu strafbaar en wanneer niet? Wat als een ondernemer zijn boekhouding ‘kwijt’ is? Gesthuizen: ‘Het is lastig om aan te tonen of iemand zijn boekhouding per ongeluk zoek heeft gemaakt of expres heeft laten ontbreken. Nu zijn de straffen die staan op het ontbreken van de boekhouding in elk geval nog minimaal.

‘Ik denk dat we strenger moeten zijn’

Ik denk dat we hier al strenger moeten zijn. Dit bepleit professor Tineke Hilverda ook in haar oratie. Zij zegt dat je als onderneming altijd een boekhouding moet hebben. Je kunt namelijk altijd failleren en dus altijd frauderen. Heb je de boekhouding niet op orde, dan is dat op zich al heel erg fout. Dat moet zwaarder strafbaar zijn.’ Als het aan Gesthuizen ligt, gaat de pakkans door al deze maatregelen flink omhoog. Ook het toekomstig bestuursverbod en aandeelhoudersregister dragen hieraan bij. ‘De pakkans voor fraude moet gewoon 50 procent worden. Dit soort criminaliteit is in principe veel gemakkelijker op te sporen dan andere soorten, zoals diefstallen. Daar ligt de pakkans rond 25 procent. Bij fraude staat alles in principe op papier. Het kost alleen tijd.’

GEMAKKELIJK SCOREN

Gesthuizen wil dat de prioriteit snel omhooggaat. Niet alleen faillissementsfraudeurs oppakken, maar ook mensen en instanties die hen helpen. ‘De maatschappij maakt zich meer zorgen om fysieke criminaliteit dan fraude. Daarom geven politici en instanties hier ook meer aandacht aan. Dat is gemakkelijk scoren.’ Het Openbaar Ministerie heeft het afgelopen jaar meer werk gemaakt van het oppakken van bijvoorbeeld frauderende notarissen. Volgens het SP-Kamerlid is dit in principe een goede zaak. ‘Maar dan moeten ze wel doorpakken. Ik vind dat mensen strafrechtelijk vervolgd moeten worden als ze strafbare feiten begaan en ik kan mij voorstellen dat je als branche de rotte appels er ook zo snel mogelijk uit wilt hebben. Maar we kunnen ook niet iedereen voor de rechter brengen. Aan de andere kant moet je wel een voorbeeld stellen en is het

goed een zaak ook af te maken en niet vanwege proceseconomische redenen te seponeren.’

OP DE VINGERS TIKKEN

Een ander onderwerp waar Gesthuizen zich veel mee bezig heeft gehouden, is executieveilingen. Op dit moment voert zij hierover niet meer het woord namens de SP, maar het onderwerp blijft zij wel in de gaten houden. ‘Ik ben blij met het wetsvoorstel dat er ligt. Executieveilingen via internet juich ik dan ook zeer toe. Ik denk dat het veilen dan toegankelijker wordt voor een groot publiek.’ Wel ziet de politica nog een uitdaging rondom executieveilingen voor het notariaat. Als het aan haar ligt, gaat de notaris de bank controleren en eventueel op de vingers tikken. ‘Ik denk dat een notaris goed in staat is te beoordelen of de bank er wel alles aan gedaan heeft om zo’n veiling te voorkomen. Het is, gezien de ellende die het bij mensen kan veroorzaken, toch een *ultimum remedium*. Als er dan niet voldoende is gezocht naar andere oplossingen moet een notaris dienstweigeren, lijkt mij.’ Gesthuizen ziet dit als een mooie extra taak voor het notariaat: ‘Als de notaris zegt dat er inderdaad alles aan is gedaan, leggen cliënten zich er misschien ook gemakkelijker bij neer. De notaris vervult hierin dan een sterke waakhondfunctie. En als de bank zijn werk niet goed heeft gedaan: happen!’ ■

Digitale legalisatie

Inspelen op nieuwe ontwikkelingen

Ben je wie je zegt dat je bent? En is de handtekening die je zet van jou afkomstig? In de analoge wereld toetst de notaris dat. En als het klopt, bekrachtigt hij die legalisatie met zijn handtekening en ambtsstempel. Ook in de digitale wereld kan de notaris dat stempel zetten. De digitale identiteit: een uitgelezen kans voor de notaris om aan de weg te timmeren.

TEKST Peter Louwerse | BEELD Roel Ottow

Voor Ruud van Gerven, voorzitter van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) is het ondenkbaar dat de notaris geen rol zal spelen in de ontwikkelingen rond de digitale identiteit. 'Het zijn speciale tijden voor het notariaat', meent hij. 'Wil je mee blijven doen, dan moet je innoveren en specialiseren. Dat betekent inspelen op nieuwe ontwikkelingen.' Van Gerven verwijst naar het visiedocument 'Met Recht Vooruit' waarin innovatie, specialisatie en toepassing van nieuwe informatie- en communicatietechnologieën als vakinhoudelijke speerpunten worden genoemd. Waarom zou dit bij een uitstekend een rol voor de notaris zijn? 'Omdat de notaris gezag heeft, volgens vaste regels werkt en onder streng toezicht staat', betoogt Van Gerven. 'Hij is goed in het vastleggen van afspraken, kan goed juridisch advies geven en als onpartijdige waakhond fungeren.' Van Gerven vindt: 'Notaris, grijp je kans!'

DIGITAAL PASPOORT

Een digitale identiteit, wat is dat precies? Een voorbeeld uit de dagelijkse praktijk. Iemand biedt op Marktplaats twee kaartjes aan voor een uitverkocht concert van de Toppers. Prijs: 150 euro per stuk. Jij wilt de zingende volkszangers in hun glitterpakjes graag *live* zien. Hoe kun je vaststellen dat de verkoper echt degene is die hij zegt te zijn? Op dit moment heb je daar als particulier geen mogelijkheden voor.

Om dat probleem op te lossen, werkt een aantal Nederlandse softwarebedrijven aan een digitale identiteit. Met zo'n digitaal paspoort kan de Nederlandse burger zich zakelijk en privé, online juridisch onweerlegbaar legitimeren. Een 'DigiD' voor burgers onderling dus.

Van Brug Software uit Heerde is één van die bedrijven. Op basis van het pakket Dataplaza ontwikkelt Van Brug software voor een digitale identiteit. Hoe gaat dat in zijn werk? 'Vrij simpel', stelt algemeen directeur Robert Heinen wiens bedrijf bijna 60 procent van

het notariaat als klant heeft. 'De klant gaat met zijn paspoort naar het notariskantoor. Daar wordt met een speciale scanner de echtheid van het paspoort gecontroleerd.' 'De notaris', vervolgt Heinen, 'plaatst alle beschikbare informatie in een digitale omgeving.' Dan gaat het niet alleen om personalia als naam, geboortedatum, man/vrouw, pasfoto en dergelijke, maar ook gegevens uit het insolventie- en het curateleregister en het Kadaster. De notaris bepaalt welke informatie in deze digitale omgeving terechtkomt. 'De klant kan zijn digitale identiteit vervolgens samenstellen uit de informatie uit de digitale omgeving', licht Heinen toe. Terug naar het voorbeeld van de concertkaartjes op

‘De ideale situatie is dat je als burger nog slechts een of twee digitale identiteiten hebt’

Marktplaats: het ligt voor de hand dat een koper of verkoper daar een identiteit samenstelt die informatie verschaft over zijn kredietwaardigheid. Maar op bijvoorbeeld Twitter zal iemand liever een pasfoto van zichzelf tonen.

BEVEILIGDE OMGEVING

Hoe weet de tegenpartij dat de digitale identiteit inderdaad klopt? Die krijgt van de eigenaar van de digitale identiteit een link naar het digitale account. Als hij die url aanklikt, krijgt hij de gegevens te zien die deel uitmaken van de digitale identiteit van zijn online contact. Uiteraard verwijst die url naar een beveiligde omgeving waar de bezoeker alleen een aantal data kan bekijken, maar niets kan veranderen. ‘Hij kan zien om welke gegevens het gaat en welke notaris ze in die account heeft gezet’, legt Heinen uit. De digitale identiteit garandeert overigens niet dat de geleverde gegevens correct zijn. ‘Wél dat ze van een notaris afkomstig zijn’, verduidelijkt Heinen. Wat gelukkig meestal op hetzelfde neerkomt.

De klant kan dus voor verschillende doeleinden verschillende identiteiten samenstellen. Heinen verwacht dat de benodigde software in januari 2013 klaar is.

BETROUWBAARHEIDSNIVEAUS

Het Haagse bedrijf Digidentity heeft een andere werkwijze. ‘Ons bedrijf heeft voor de Nederlandse overheid het nieuwe DigiD-platform ontwikkeld’, vertelt salesmanager Manon Borsboom. ‘We kunnen er zelf niet

mee werken, omdat het Burger Service Nummer (BSN) slechts door een beperkt aantal organisaties mag worden uitgevraagd.’ Om ook digitale identificatie tussen burgers mogelijk te maken, ontwikkelde het bedrijf de ‘digidentity’, een digitaal paspoort waarmee de burger zich kan legitimeren bij partijen die met Digidentity in zee gaan. Bijvoorbeeld Marktplaats of grote webshops. Deze digidentiteit is, anders dan bij Dataplaza, niet in beheer bij de notaris, maar bij het bedrijf Digidentity zelf. Digidentity doet dus het proces van identificatie en authenticatie. ‘Een persoon doet de aanvraag voor een digitale identiteit die na controle in een digitale kluis komt’, licht Borsboom toe.

Tijdens dat aanvraagproces moet er een aantal controles plaatsvinden: e-mailadres, paspoort enzovoort. Digidentity werkt met vier betrouwbaarheidsniveaus. De notaris krijgt een rol bij het hoogste niveau. ‘Daarbij is er een *face to face*-controle’, zegt Borsboom. ‘Die voeren we nu zelf uit, en we rijden daarvoor door het hele land. De notaris zou dat voor ons kunnen doen. De dekkingsgraad van het notariaat is heel groot.’

KRITISCHE MASSA

De businesscases verschillen dus nogal. Gebruikers van Dataplaza betalen aan Van Brug een bescheiden bedrag voor de scanner en het gebruik van de software. Deze notarissen kunnen dat eventueel doorberekenen aan de klant. Bij Digidentity krijgt de notaris juist een vergoeding voor het werk dat hij voor

het softwarebedrijf doet. In beide gevallen zit de meerwaarde er voor de notaris in dat hij klanten binnenkrijgt die misschien ook andere diensten gaan afnemen.

Of de digitale identiteit echt gaat doorbreken in Nederland, hangt vooral af van grote spelers als internetwarenhuizen. ‘Die werken nu met hun eigen identificatiesystemen, waarvan de betrouwbaarheid relatief laag is’, constateert Borsboom. ‘Daardoor moeten ze hoge reserves aanhouden. Als ze gebruik gaan maken van een identificatiesysteem met een hoger betrouwbaarheidsniveau hebben ze minder reserves nodig. Die businesscase moet worden aangetoond.’

Als dat lukt, kan de digitale identiteit een kritische massa bereiken en in de plaats komen van de talloze gebruikersnamen, wachtwoorden en inlogcodes, waar de burger nu mee te maken heeft. ‘De ideale situatie is dat je als burger nog slechts een of twee digitale identiteiten hebt’, meent Borsboom.

SPIN-OFF

Van Brug en Digidentity zijn de twee bedrijven waarmee de KNB contact heeft gehad. KNB-voorzitter Van Gerven heeft van beide ondernemingen een zeer positieve indruk. ‘De beide producten zijn niet geheel vergelijkbaar en de notaris bepaalt uiteraard zelf of hij deze service wil aanbieden en met welk bedrijf hij in zee gaat’, zegt Van Gerven. Hij benadrukt de grote voordelen voor notariskantoren die de uitdaging aangaan. Hij doelt niet op inkomsten uit de digitale legalisatie, maar meer op spin-off van het contactmoment met de cliënt. ‘Die zal bijvoorbeeld willen weten of de statuten van zijn bv nog up-to-date zijn, of iets willen veranderen aan de voogdijregeling in het testament. Daar zit de meerwaarde voor het notariaat.’ ■

Crisis: niet voor estate planners

In 2013 gaat de Grotius Academie Estate Planning weer van start. Een intensieve opleiding in een specialisme waar nog groei in zit. De twee hoofddocenten en een oud-cursist vertellen.

TEKST Henriette van Wermeskerken | BEELD Okapi

Het zijn zware tijden voor het notariaat, dat is bekend. Maar er zijn nog rechtsgebieden waar muziek in zit. Estate planning is een van de groeisectoren. Prof. dr. Frans Sonneveldt, hoogleraar estate planning aan de Universiteit Leiden en estate planner bij Mazars in Den Haag is een van de twee hoofddocenten van de Grotius-opleiding. 'Zonder overdrijven, kan ik stellen dat deze opleiding op het gebied van estate planning de meest uitgebreide en diepgaande opleiding is. Wie eraan begint, moet veel studeren, maar het levert ook wat op. Estate planning is een mooi vak waar genoeg in te doen is. Waar het om gaat: het overhevelen van vermogen tijdens leven en na overlijden op een zo efficiënt mogelijke manier, met inachtneming van de wensen van de eigenaar. Het is een mooie combinatie van civiel en fiscaal recht.' Crisis of geen crisis, (zeer) vermogende particulieren zijn er altijd. 'Er zijn cliënten met vele miljoenen', zegt Sonneveldt, 'maar estate planning is ook voor de gemiddelde Nederlander die aan vermogensopbouw doet. Trouwen, scheiden en doodgaan zijn niet crisisafhankelijk. En als een vermogen geslonken is, wordt het des te belangrijker dat het behouden blijft. Dat het in de familie blijft en dat de fiscus er niet mee vandoor gaat.'

KEURMERKEN

Specialiseren is noodzaak geworden; de rechtsgebieden worden steeds complexer en de markt vraagt erom. Sonneveldt: 'Men let steeds meer op keurmerken. Een EPN-notaris, lid van de Vereniging van Estate Planners in het Notariaat, staat voor kwaliteit.'

'Wil je als notaris overleven, dan moet je specialiseren', zegt ook Desirée Laureij, notaris en estate planner bij de Kort van Tuijl notarissen in Tilburg, en sinds 2010 bestuurslid van de EPN. In 2009 volgde zij de Grotius Academie Estate Planning, die dat jaar voor het eerst werd gegeven. In maart 2013 gaat de opleiding weer van start. Niet alleen voor notarissen, maar ook voor belastingadviseurs en estate planners die bij banken werken. 'Het is zwaar, maar je hebt er ongelooflijk veel aan', vindt Laureij. 'Grotius staat zeer goed aangeschreven en we zijn als EPN dan ook blij dat de opleiding nu doorgang vindt.' Want dat was niet steeds het geval. Oorzaak ongetwijfeld: de crisis. 'In 2008 zijn er veel ontslagen gevallen binnen het notariaat. Daardoor was de werkdruk voor de anderen hoog. Het was dus een kwestie van tijd én geld', zegt Laureij.

FAMILIEGEVOEL

Prof. mr. Fons Stollenwerck, hoogleraar estate planning aan de Vrije Universiteit in Amsterdam, raadsheer in het Gerechtshof Den Haag en oud-notaris, is ook hoofddocent aan de opleiding. 'Estate planning is een prachtig vak, maar het is ook een zeer ingewikkeld vak waar steeds veranderingen in optreden. Met de Grotius-opleiding ga je echt de diepte in. De hele aanmerkelijkbelangproblematiek, bedrijfsopvolging, het komt allemaal aan de orde. Erfrecht, huwelijksvermogensrecht, verzekeringsrecht, fiscaal recht en vennootschapsrecht komen in de opleiding ruimschoots aan bod.' Stollenwerck ziet behalve de inhoud de netwerkfunctie als belangrijk effect van de cursus. 'Notarissen, bankiers en belastingadviseurs werken samen aan opdrachten. Je leert elkaar goed kennen, er ontwikkelt zich een soort familiegevoel.'

Banken, zowel de grote banken als de kleine die zich richten op vermogende particulieren, doen bij voorkeur zaken met een notaris die de Grotius-opleiding heeft gedaan. Hetzelfde geldt voor belastingadviseurs. Dat hoor ik steeds terug van oud-cursisten.'

Banken doen zelf ook veel aan estate planning, maar zullen vaak toch ook de notaris inschakelen, al is het alleen maar omdat veel regelingen worden neergelegd in een akte. Dan werkt men graag samen met een gespecialiseerde notaris, die niet alleen het zuiver notariële werk doet, maar ook als klankbord fungeert. 'Zaken worden vaak aangebracht door bankiers of belastingadviseurs', zegt Stollenwerck.

HARMONIE

Dat het er bij estate planning steeds om gaat dat de cliënt zo min mogelijk belasting betaalt, is een misverstand. Stollenwerck: 'Natuurlijk betaalt men in het algemeen liever geen belasting, als het te vermijden is. Maar het komt ook voor dat je een bepaalde constructie aanraadt, maar dat de cliënt liever een paar ton extra belasting betaalt, gewoon omdat hij het anders wil. Bijvoorbeeld omdat hij bang is de zeggenschap over zijn vermogen of zijn bedrijf kwijt te raken, ook al is dat niet terecht. Bij estate planning gaat het erom dat met het vermogen datgene gebeurt wat in harmonie is met de wensen van degene om wiens vermogen het gaat. Dat staat voorop.'

Cliënten zijn zowel particulieren als bedrijven, waarbij uiteraard natuurlijke personen uiteindelijk de touwtjes in handen hebben. 'De wereld hangt van persoonlijk initiatief aan

SPECIALISTEN

De Grotius-specialisatieopleiding is bestemd voor juristen met minimaal drie jaar ervaring en een grondige basiskennis van estate planning. De opleiding duurt negen maanden. Er zijn zestig contacturen, verdeeld over een tweedaagse bijeenkomst en acht vervolgbijeenkomsten. Deelnemers moeten rekenen op 15-20 uur voorbereidingstijd per dagdeel.

Wie minimaal vijf jaar (kandidaat-)notaris is,

Wie eraan begint, moet veel studeren, maar het levert ook wat op

elkaar', vindt Frans Sonneveldt. 'Het leeuwendel van ondernemend Nederland bestaat uit het midden- en kleinbedrijf. Als je dat transponeert naar de *charity*-wereld zie je waarschijnlijk hetzelfde beeld. Steeds meer is op particuliere leest geschoeid, de overheid trekt zich terug. Veel mensen willen iets doen voor de maatschappij. Sommigen richten hun eigen Anbi [Algemeen nut beogende instelling – red.] op, dat is de meest vergaande vorm van *charity*; anderen richten een eigen fonds op naam op onder de paraplu van een ander fonds, zoals het Prins Bernard Cultuurfonds. Dan geef je je vermogen zelf een bestemming, zonder dat je aan alle administratieve verplichtingen hoeft te voldoen.'

BESCHERMEN

Er zijn vele manieren om vermogen van de ene generatie over te hevelen naar de volgende generatie. 'Bijvoorbeeld via het vennootschapsrecht', zegt Fons Stollenwerck. 'Een eenvoudig voorbeeld: je maakt de aandelen van een bv

kan zich na het Grotius-examen of een vergelijkbaar examen aanmelden als lid van de Vereniging van Estate Planners in het Notariaat (EPN), een van de notariële specialistenverenigingen. De EPN was nauw betrokken bij de totstandkoming van de Grotius-opleiding. Fons Stollenwerck en Frans Sonneveldt, hoofddocenten van de opleiding, zijn tevens lid van de Wetenschappelijke Adviesraad van de EPN.

preferent en geeft aan de kinderen nieuwe, gewone aandelen uit tegen de nominale waarde. De waardestijging na de uitgifte komt tot uiting in de gewone aandelen, bij de kinderen dus.' Vaak wordt ook de stichting gebruikt, waaraan de aandelen worden overgedragen. De certificaten die de aandeelhouder krijgt, gaan naar de kinderen. De zeggenschap blijft bij de oorspronkelijke eigenaar, als bestuurder van de stichting. Een belangrijk element van het vak is ook het beschermen van mensen met vermogen tegen criminaliteit: het vermogen wordt zo gestructureerd dat er geen publicatieplicht is bij de Kamer van Koophandel. Voor criminelen is het niet zichtbaar, voor de fiscus uiteraard wel. Frans Sonneveldt, die behalve rechten ook Slavische talen studeerde, doet veel internationale zaken. 'Het is fascinerend om de vertaalslag tussen de verschillende rechtssystemen te maken. Je vertaalt juridische concepten, probeert die met elkaar in overeenstemming te brengen. Het is eigenlijk een specialisme binnen het specialisme estate planning.' Estate planners zien hun praktijk groeien. Laureij: 'Je hebt met verschillende generaties binnen families te maken en wordt echt de familienotaris. Bovendien geldt in bepaalde kringen sterk het "ons kent ons". Daardoor dienen zich, na een goed advies, vanzelf weer nieuwe cliënten aan. Je hebt een grote vertrouwensband met je cliënten, die hun hele hebben en houden bij je op tafel leggen.' ■

VRAGEN STAAT VRIJ

In deze rubriek beantwoordt een panel van in- en/of externe deskundigen allerlei vragen van (kandidaat-)notarissen. Die kunnen gaan over arbeidsvoorwaarden, verzekeringen, de notariële praktijk of een ander onderwerp. Deze keer beantwoorden drie deskundigen gezamenlijk vragen over stamrecht-bv's.

Ben Schuurman
| Voorzitter Centraal
Aanspreekpunt Pensioenen

Wim Bolderman
| Plaatsvervangend
voorzitter Centraal
Aanspreekpunt Pensioenen

Hans Buijze
| Secretaris Centraal
Aanspreekpunt Pensioenen

Wat is stamrechtvrijstelling?

Als een werknemer bij zijn ontslag een gouden handdruk meekrijgt van zijn werkgever is dit bedrag belast met loonheffing. Afhankelijk van de hoogte van de ontslagvergoeding kan de belastingheffing oplopen tot 52 procent. Om directe belastingheffing te voorkomen, is het fiscaal toegestaan een ontslagvergoeding, voor zover deze dient ter vervanging van gederfd of te derven loon, om te zetten in een aanspraak op periodieke uitkeringen (stamrecht). Hieraan zijn wel een paar voorwaarden verbonden. Zo mogen de periodieke uitkeringen niet later ingaan dan in het jaar waarin de gewezen werknemer de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt. Daarnaast moet het stamrecht worden ondergebracht bij een

toegelaten verzekeraar. Dit kan een bank, een professionele verzekeraar of een eigen stamrecht-bv zijn. Het is dus onder voorwaarden mogelijk de ontslagvergoeding te storten in een nieuw op te richten vennootschap. Als de vennootschap nog niet perfect is op het moment dat de ex-werkgever de ontslagvergoeding betaalt, kan de ex-werkgever het bedrag op een tussenrekening bij de notaris storten. Na het oprichten van de vennootschap kan de op de tussenrekening geparkeerde ontslagvergoeding worden gestort als koopsom voor de tussen de vennootschap en de ex-werknemer gesloten stamrechtovereenkomst. Het is van cruciaal belang dat de ex-werknemer op geen enkel moment zelf de beschikking krijgt over de ontslagvergoeding. In dat geval zal er direct loonheffing ingehouden en afgedragen moeten worden. ■

Waar moet de notaris op letten bij een stamrecht-bv?

De tussen de vennootschap en de ex-werknemer gemaakte aanspraken moeten schriftelijk worden vastgelegd in een stamrechtovereenkomst. Uit de stamrechtovereenkomst zal moeten blijken dat het stamrecht voldoet aan de fiscale voorwaarden. Zo moeten bijvoorbeeld de (uiterste) ingangsdatum van de periodieke uitkeringen en de gerechtigde(n) tot de periodieke uitkeringen opgenomen zijn in de stamrechtovereenkomst. Ook moet uitdrukkelijk zijn bepaald dat het stamrecht niet kan worden afgekocht, vervreemd of formeel of feitelijk als

voorwerp van zekerheid kan worden verbonden. Het Centraal Aanspreekpunt Pensioenen (CAP) biedt op www.belastingdienstpensioensite.nl modelstamrechtovereenkomsten aan die in elk geval voldoen aan de daaraan te stellen eisen. Hier vindt u ook de 'Handreiking gederfd of te derven loon' (versie 8 mei 2012) waarin wordt beschreven wanneer een ontslaguitkering kan worden omgezet in een stamrecht. Om zekerheid te verkrijgen over de in een stamrecht om te zetten ontslagvergoeding en de stamrechtovereenkomst, kan de werknemer een en ander vooraf laten beoordelen door de Belastingdienst. De notaris doet er verstandig aan om de ex-werknemer te vragen naar de uitkomsten van de beoordeling door de Belastingdienst. ■

Wat als een stamrecht-bv een vermogenstekort heeft?

De meeste bij een eigen vennootschap ondergebrachte stamrechtovereenkomsten voorzien in een zogenaamd 'gericht stamrecht'. Dit houdt in dat de omvang van de voor de ontslagvergoeding aan te kopen periodieke uitkeringen nog niet direct bij het aangaan van de overeenkomst wordt vastgesteld. Het gestorte stamrechtkapitaal zal tot de ingangsdatum van de uitkeringen worden verhoogd met de behaalde rente- of beleggingsopbrengsten. De stamrechtovereenkomst moet voorzien in een zakelijke rente- of beleggingsvergoeding. De afgesproken vergoeding kan in principe niet worden aangepast. Het is fiscaal namelijk niet toegestaan om (gedeeltelijk) af te zien van het

Wat zijn de risico's voor de notaris?

Naast het hierboven aangegeven onderzoek naar de stamrechtovereenkomst moet de notaris ook voorzichtig zijn met opnamen of onttrekkingen aan de ontslagvergoeding anders dan voor de aankoop van het stamrecht. In dit kader verdienen de (advies)-kosten voor een stamrecht die de ex-werknemer zelf moet betalen speciale aandacht. Deze kosten

door de eigen stamrecht-bv uitgevoerde stamrecht, door bijvoorbeeld het afgesproken rentepercentage te verlagen. Gebeurt dit toch, dan kan sprake zijn van het ineens in de loonheffing betrekken van het totale (opgerente) stamrechtkapitaal. De verschuldigde belasting wordt nog verhoogd met revisierente van in beginsel 20 procent. Op de ingangsdatum van de uitkeringen wordt het dan opgebouwde stamrechtkapitaal tegen de dan geldende tarieven omgezet in een recht op periodieke uitkering. In de stamrecht-bv moeten dan voldoende middelen aanwezig zijn om het afgesproken kapitaal in een recht op uitkering te kunnen omzetten. Om dat te kunnen realiseren zal de stamrecht-bv gedurende de looptijd het afgesproken rendement ook moeten halen. Het is dus zaak dat de stamrecht-bv bij het aangaan van de stamrechtovereenkomst een realistische en voorzichtige inschatting maakt van het met het kapitaal te behalen rendement. ■

kunnen namelijk niet worden afgetrokken van de voor de aankoop van het stamrecht bestemde ontslagvergoeding. Hetzelfde geldt voor de oprichtingskosten van de stamrechtvennootschap. Worden deze kosten toch afgetrokken van het stamrechtkapitaal, dan is sprake van afkoop van een deel van het stamrecht. Dit leidt ertoe dat de totale waarde van het stamrecht alsnog direct in de belastingheffing moet worden betrokken. Als er niet toegelaten onttrekkingen plaatsvinden terwijl de ontslagvergoeding op een tussenrekening van de notaris is ondergebracht, zal de notaris inhoudingsplichtig zijn voor de loonheffing. ■

Waar kunnen notarissen met vragen terecht?

Voor algemene vragen over gouden handdrukken is door het CAP een digitale postbus ingesteld, centraal aanspreekpunt. pensioenen@belastingdienst.nl. Vragen over een specifieke ex-werknemer en/of stamrecht-bv moet u stellen aan de regionale belastinginspecteur. Naast de 'Handreiking gederfd en te derven loon en de modelstamrechtovereenkomsten' heeft het CAP op www.belastingdienstpensioensite.nl ook nog andere vragen en antwoorden op het gebied van stamrechten opgenomen. Vanaf 2013 zal de Belastingdienst meer aandacht geven aan de fiscaliteit rondom gouden handdrukken. Dit onder andere door middel van informatiebijeenkomsten. ■

HEBT U OOK EEN VRAAG ?
Mail naar nm@knb.nl en wij zorgen dat deze beantwoord wordt.

En
verder:

‘Mijn hart ligt bij het familierecht’

‘Vechten past minder bij me’

Onder de Nederlandse notarissen neemt Wilma van Dommelen een wel heel bijzondere plaats in. Zij behaalde haar meestertitel op haar 49ste, om vervolgens kandidaat-notaris te worden. ‘Als ik nog eens notaris word, zou dat helemaal mooi zijn.’

TEKST Arnoud Veilbrief | FOTO Truus van Gog

Ze had al een hele carrière in de zorg achter de rug, toen ze besloot haar leven over een andere boeg te gooien. ‘Na de havo begon ik op mijn zeventiende in de zorg te werken’, vertelt Wilma van Dommelen (57). ‘En al lerend en verder studerend groeide ik door. Ik ben afdelingshoofd op de kraam- en verlosafdeling geweest, zelfs op de afdeling neurologie. Toen ik eind 1998 mijn directeur vertelde dat ik ontslag nam, was hij verbaasd. Was er een speciale reden? Nee, die was er niet. Het was gewoon mooi geweest. En ik was moeder geworden. Mijn dochter was vier. Ik wilde haar zien opgroeien.’

LEVEN IN DE LUWTE

‘Ik werkte nog een halfjaar door om mijn opvolger in te werken. In april ’99 nam ik afscheid met een mooie receptie. Maar het begin van een vroegtijdig pensioen en een leven in de luwte was het niet. Tennissen en theedrinken met vriendinnen leek me geen interessante vulling voor de rest van mijn leven. Ik koos voor een rechtenstudie, een keuze die overigens bij mijn ontslag al vaststond. Waarom rechten? Ik weet het niet precies. Het leek me interessant.’

‘En zo belandde ik in de collegebankjes, tussen de 18-jarigen. Het studeren verliep vlot. De bagage van 25 jaar werkervaring hielp mee, al had ik geen specifiek juridische kennis. En ik hield genoeg tijd over voor mijn dochter, zoals de bedoeling was. Ik koos voor notarieel recht, vanwege het bovenpartijdige karakter, vechten

past minder bij me. In 2004 haalde ik mijn bul Nederlands recht, en een jaar later ook notarieel recht.’

SOLLICITEREN

‘En toen kwam het moment van solliciteren. Ik ontving afwijzing na afwijzing, maar zenuwachtig werd ik niet. Dat ligt niet in mijn aard. Ik ging ervan uit dat het wel goed zou komen. En dat was ook zo. Een Eindhovens kantoor durfde het aan en nam me in dienst. Daar bleef ik een paar jaar, om vervolgens te belanden bij Smeets en Weijmer Notarissen in het Brabantse dorpje Goirle, waar ik nog steeds werk.’

EMOTIES

‘Mijn hart ligt bij het familierecht. Ook heb ik een tijdje onroerend goed gedaan, maar veel liever behandel ik scheidingen en erfenissen. Daar komen juridische uitdagingen en soms heftige emoties samen. Soms vechten mensen om een kilo goud in de kluis. Soms om twee elpees. Dat proces begeleiden en de partijen samenbrengen, daar ben ik goed in. En met de soms ingewikkelde familiebanden door de vele scheidingen is het juridisch ook interessant. Om de emoties in goede banen te leiden, volg ik ook een cursus mediation. Die heb ik bijna afgerond.’

POLITIEK

‘Sinds 2009 zit ik ook in de politiek. Op verzoek van de partij heb ik met een paar andere mensen de kieslijst voor D66 in mijn woonplaats Heeze samengesteld. We kwamen direct met twee zetels in de raad, een restzetel ging net aan onze neus

voorbij. Dat was jammer. Ik geniet van de politiek, maar ik verbaas me regelmatig over het politieke handjeklapp – fracties die eerst tegen een voorstel van de raad zijn en na een kort overleg met hun wethouder plotseling vóór stemmen. Daar kan ik niet bij.’

NOTARIS WORDEN

Maar vindt ze het niet ongemakkelijk, kandidaat-notaris zijn op een leeftijd dat zelfs veel notarissen een stuk jonger zijn? ‘Waarom? Het enige waar het om gaat, is je beroep zo goed mogelijk uit te oefenen en prettig met je collega’s om te gaan. Al het overige is bijzaak. En het houdt je jong, om met jongere mensen te werken.’ ‘Ooit nog eens notaris worden, hóeft niet, maar ik zou het wel leuk vinden. Nu de toegevoegde notaris er is, lukt het misschien nog net voor mijn pensioen. Nog een paar jaar notaris, dat zou toch de kroon op het werk zijn?’ ■

Gezocht:

Bestuurslid/voorzitter Stichting Notarieel Pensioenfonds (SNPF)

SNPF is het pensioenfonds voor notarissen, kandidaat-notarissen en hun nagelaten betrekkingen. Als Nederlands pensioenfonds is het met ruim een miljard belegd vermogen 'een klein fonds onder de grote en een groot fonds onder de kleine. Het bestuur van SNPF het hoogste eindverantwoordelijke orgaan voor het "notarieel pensioen'.

In deze tijd is de pensioenwereld flink in beweging en krijgt het onderwerp 'pensioen' veel maatschappelijke aandacht. Het bestuurslidmaatschap van SNPF is dan ook een interessante en uitdagende functie waarin mede inhoud en vorm kan worden gegeven aan het veranderende 'pensioenlandschap'.

Het bestuur van SNPF bestaat uit leden met een specifieke deskundigheid (o.a. riskmanagement en beleggingen) en leden afkomstig uit de beroepsgroep. Het bestuur van de KNB draagt bestuursleden van SNPF voor en is op zoek naar een notarieel bestuurslid met de ambitie om (op termijn) voorzitter van SNPF te worden.

Als u:

- beschikt over een kritische, proactieve en besluitvaardige instelling;
- wilt bijdragen aan een gemeenschappelijk te behalen resultaat;
- in een team kunt werken;
- in staat bent om multidisciplinair problemen te analyseren om tot een oordeel te komen;

- gevoel heeft voor de maatschappelijke omgeving en organisatie van SNPF;
- een draagvlak bevorderende uitstraling binnen de beroepsgroep heeft;
- doelstellingen en gedragscode van SNPF onderschrijft;
- bereid bent een half à één werkdag per week zich (bestuurlijk) in te zetten voor SNPF (voorzitter: anderhalf à twee werkdagen per week);
- bereid bent tot het volgen van opleidingen;
- als notaris werkzaam bent in het notariaat;

dan bent u de persoon (m/v) die in de komende jaren – samen met anderen – de koers en inhoud van het notarieel pensioen en SNPF gestalte kan gaan geven.

Overige informatie

- zittingstermijn drie jaar (intentie tot herbenoeming is gewenst);
- bestuursleden van SNPF ontvangen een vergoeding in de vorm van vacatiegelden;
- bestuursleden worden getoetst door de Nederlandsche Bank;
- bestuurlijke ervaring is een aanbeveling.

Inlichtingen

Kandidaten met belangstelling voor deze functie kunnen contact opnemen met KNB-bestuurslid mr. J.H.F. Wilmink (fwilmink@scholtenwilminknotarissen.nl).

Reageren?

Sollicitatiebrieven met uw CV uiterlijk voor 1 februari 2013 versturen aan:
Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie
t.a.v. mr. H.P. Kuijpers
Postbus 16020
2500 BA DEN HAAG

De Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) is de publiekrechtelijke beroepsorganisatie van notarissen en kandidaat-notarissen, gevestigd in Den Haag. Namens de leden onderhoudt de KNB contacten met overheid, politiek en maatschappelijke organisaties. De KNB houdt zich onder meer bezig met kwaliteitszorg, toezicht, opleidingen, verordeningen, beroeps- en gedragsregels, informatietechnologie en publieksvoorlichting.

Koninklijke Notariële
Beroepsorganisatie

STICHTING
NOTARIEEL
PENSIOENFONDS

UITGELICHT

EPN en KNB op de bres tegen financieel misbruik ouderen

Financieel misbruik van ouderen komt steeds meer voor in Nederland. Denk bijvoorbeeld aan diefstal van geld en het – onder druk – laten veranderen van het testament. Uit onderzoek blijkt dat in 2011 bijna veertigduizend bejaarden in handen zijn gevallen van oplichters. In de uitzending van Nieuwsuur op 30 november 2012 werd hier aandacht aan besteed. Op dezelfde dag wezen KNB en EPN in een gezamenlijk persbericht op het grote belang van preventie van – en voorlichting over – financieel ouderenmisbruik.

Notaris als financieel vertrouwenspersoon

De notaris kan een belangrijke rol vervullen als financieel vertrouwenspersoon. Aniel Autar,

voorzitter van de EPN, benadrukte in de uitzending van Nieuwsuur dat financiële mishandeling nooit helemaal valt uit te sluiten. Het opstellen van een Levenstestament kan echter veel problemen voorkomen. In het Levenstestament staan regelingen, zowel zakelijk als privé, voor het geval mensen hun eigen belangen niet meer kunnen behartigen na bijvoorbeeld een ongeluk of ziekte. Op de website van de EPN vindt u meer informatie over het levenstestament. Ook het genoemde persbericht van KNB en EPN is terug te vinden op www.epn-notaris.nl

VERENIGINGSNIEUWS

EPN: EPN gaat samenwerken met FtV

EPN is een samenwerking aangegaan met het tijdschrift *Civiel en Fiscaal Tijdschrift Vermogen (FtV)*. In elke maandelijkse editie van het tijdschrift zal EPN een rubriek verzorgen onder de titel: Estate planning Actueel. In de rubriek zullen actuele onderwerpen in relatie tot estate planning worden besproken en zal worden ingegaan op praktijkvragen die door leden van EPN en lezers van het tijdschrift worden ingezonden. In het januarinummer wordt ingegaan op vragen die spelen rondom de WOZ-waardering van woningen in de Successiewet.

Korting op abonnement

Leden van de EPN kunnen overigens via de vereniging korting krijgen op een abonnement op dit tijdschrift alsmede op enkele andere uitgaven van Sdu waaronder het *Compendium Estate Planning*.

VASN: Magazines besteden aandacht aan agri-notaris

Na een uitgebreid artikel in weekblad *Boerderij* heeft ook magazine *Voorgrond* van de Nederlandse Vereniging van Rentmeesters (NVR) ruimschoots aandacht besteed aan de expertise van de agri-notaris.

Samenwerking rentmeesters en notarissen belangrijk

Het artikel in *Voorgrond* gaat in op het belang van de samenwerking tussen agri-notarissen en rentmeesters en de adviserende rol die de notaris kan hebben. Met het artikel is een

mooie gelegenheid geboden aan het notariaat in het algemeen en VASN-leden in het bijzonder om de toegevoegde waarde van het notariaat voor het voetlicht te brengen. De NVR en VASN onderstrepen het nut van samenwerking door rentmeesters en notarissen voor de praktijk. De verenigingen willen daarom in 2013 de contacten tussen de beroepsgroepen stimuleren. Het genoemde artikel is te zien via www.vasn.nl.

VMSN: Online mediation in 2013

De *try out* van online mediation heeft eind november plaatsgevonden. De groep deelnemers is positief over het gebruik van het systeem. Op dit moment worden nog aanpassingen gedaan om het systeem goed op het gebruik in het notariaat af te stemmen. In het voorjaar van 2013 zal online mediation voor alle VMSN-leden beschikbaar zijn. Deze versie is bedoeld voor gebruik in scheidings-situaties. In de toekomst zullen mogelijk ook andere voor het notariaat gebruikelijke rechtsgebieden via online mediation worden aangeboden.

VOC: VOC-workshop over de flex-bv

De Vereniging Notarieel Ondernemingsrecht Specialististen (VOC) zal in 2013 een tweetal workshops organiseren waar leden kosteloos aan kunnen deelnemen. De eerste van deze workshops, op 4 februari 2013, zal worden verzorgd door mr A.H.G. Wilod Versprille. Hij zal in de workshop 'De Flex BV in de praktijk: Wat betekent de nieuwe wetgeving voor de aandeelhoudersovereenkomst en

CURSUSSEN

EPN-cursus 'minderjarige erfgenamen'

Datum: 14 februari 2013

Locatie: Jaarbeurs te Utrecht

Spreker: de heer mr. J.H.M. ter Haar

VASN-cursus Flexwet

Datum: 29 januari 2013

Er wordt ingegaan op zowel alle vennootschapsrechtelijke aspecten als de verschillende fiscale aspecten van de nieuwe regelgeving in het algemeen en van de bv-vorm in de agrarische sector in het bijzonder, evenals op mogelijke juridische structuren in de land- en tuinbouw. Tevens worden alle relevante (praktijk)ervaringen na het inwerkingtreden van de wet in de cursus verwerkt. Deze cursus is uitsluitend toegankelijk voor (aspirant)leden.

VMSN Vervolgopleiding tot Notariële Scheidingsbemiddelaar

Datum: 16 januari 2013

De Vervolgopleiding is toegankelijk voor VMSN-leden en voor (kandidaat-)notarissen met een afgeronde basisopleiding mediation die tegelijkertijd VMSN-lid worden.

ALV VMSN en cursus De ondernemer en het verrekenbeding

Datum: 21 maart 2013

Tweedaagse praktijkcursus voor VMSN-scheidingsbemiddelaars

Onderwerpen: Alimentatierekenen en Valkuilen van het convenant

Datum: 17 september 2013 en 24 september 2013

de statuten' meer vertellen over de gevolgen voor complexe exitbepalingen en het maken van goede afspraken tussen aandeelhouders. Leden kunnen zich aanmelden voor de workshop via het e-mailadres van de vereniging: info@voc-notaris.nl. Meer informatie over de vereniging en het lidmaatschap op www.voc-notaris.nl

Oud en nieuw

Dit is mijn laatste column in dit magazine als voorzitter van de KNB. Op woensdag 6 februari, twee dagen voor het verschijnen van het volgende nummer, draag ik tijdens de algemene ledenvergadering het stokje over aan Franc Wilmink. Oud en nieuw: het zijn de momenten van de overdenkingen. Momenten van het afsluiten van wat is geweest en van vooruitblikken op dat wat komen gaat.

RECHTSBESCHERMING

Begin vorig jaar besloot een groep KNB-leden dat het roer om moest, te beginnen met een nieuw bestuur. Vervolgens hebben veel mensen die nauw betrokken zijn bij het wel en wee van het notariaat hard gewerkt aan een nieuwe visie en een nieuwe koers voor ons prachtige vak en voor onze beroepsorganisatie. Beide waren nodig om de negatieve spiraal te doorbreken en om beter voor het voetlicht te brengen dat de notaris die onmisbare, betrouwbare, onafhankelijke en onpartijdige juridische functionaris is, die de samenleving, burgers en bedrijven de broodnodige rechtsbescherming biedt.

Tegelijkertijd hebben we veelvuldig de media en de politiek opgezocht om het achterhaalde beeld van het notariaat en de notaris bij te stellen. De notaris moet hard werken voor zijn geld, terwijl hij tevens een grote maatschappelijke verantwoordelijkheid draagt, waarop hij meer en steeds openlijker wordt afgerekend. Dat is niet vreemd in het huidige tijdsgewricht, maar wel pittig en soms ook pijnlijk.

WATER AAN DE LIPPEN

Toch moet er (ook) nog steeds veel gebeuren. De marktwerking heeft de afgelopen paar jaar hard toegeslagen in het notariaat en veel kantoren staat het water aan de lippen. Een (behoorlijk) aantal van hen zal 2013 – zakelijk gezien – niet overleven. Dat is hard voor hen die het treft: medewerkers, kandidaten en notarissen. Zij hebben vaak jarenlang hard gewerkt, hun ziel en zaligheid gegeven aan hun vak en het kantoor, en vele duizenden klanten goede rechtsbescherming geboden. Helaas is dit een realiteit waar het notariaat en de KNB niet omheen kunnen.

LEVENSvatbare TOEKOMST

Het roer is om, de nieuwe koers is ingezet, maar daarmee zijn wij er nog niet. Eind vorig jaar heeft het bestuur het raamwerk van de nieuwe bureauorganisatie van de KNB neergezet. In de eerste helft van 2013 zal dat raamwerk verder worden aangekleed. Ook de organisatie van de ringen en de ledenraad zal worden aangepast. Dit met als doel het notariaat in deze moeilijke tijden efficiënt en effectief bij te staan bij de veranderingen waar (kandidaat-)notarissen mee te maken hebben en het vertrouwen van de leden te herstellen. Vertrouwen in een levensvatbare toekomst voor het notariaat en vertrouwen in de KNB die ons ondersteunt, stimuleert en reguleert. Ik wens u allen een gezond en vertrouwenwekkend 2013. ■

Ruud van Gerven | VOORZITTER KNB

Opleiding notarieel secretaresse

De opleiding tot notarieel secretaresse van de Stichting Opleiding Medewerkers in het Notariaat (SOMN) zal bij voldoende deelname in januari 2013 starten. Deze cursus wordt gegeven door docenten uit de notariële praktijk en is geschikt voor alle medewerkers die ten minste een halfjaar in de notariële praktijk werkzaam zijn.

Na het afronden van deze opleiding kan uw secretaresse:

- a. (1) een eenvoudige akte van levering registergoed en een standaard hypotheekakte aan een cliënt uitleggen, (2) opmerken of een casus afwijkt van het 'normale' patroon, en (3) daarover met haar direct leidinggevende van gedachten wisselen;
- b. de in de particuliere praktijk meest belangrijke vrijstellingen van overdrachtsbelasting toepassen;
- c. in begrijpelijk Nederlands 'eerstelijns' informatie verstrekken over de stand van zaken in, en het verloop van een dossier;

Veel animo voor inlichtingen Europese testamentenregisters

De afgelopen 2 weken zijn er 33 verzoeken vanuit Nederland naar testamentenregisters van andere Europese landen gegaan via het Europese Netwerk voor Testamentenregisters. Vanuit het buitenland zijn er 14 verzoeken voor het Nederlandse Centraal Testamentenregister (CTR) gekomen.

Sinds 6 december is het mogelijk om via het Centraal Testamentenregister (CTR) ook inlichtingenverzoeken te doen in testamentenregisters van andere Europese landen. Hiertoe is een netwerk opgericht dat het mogelijk maakt dat de verschillende Europese testamentenregisters met elkaar communiceren. Dit netwerk heet het Europese Netwerk voor

- d. de opgedane (basale) kennis van het huwelijksvermogensrecht en erfrecht in dossiers toepassen;
- e. met de vergaarde kennis van het erfrecht een eenvoudige verklaring van erfrecht voor standaardsituaties maken; en
- f. een indicatie geven over de hoogte van de erfbelasting in een standaardsituatie.

LESPROGRAMMA

Er wordt eenmaal in de veertien dagen, meestal op dinsdag, lesgegeven van 16:00 tot 19:30 uur. Er kan door de cursuscoördinator van deze tijden worden afgeweken. De cursus duurt anderhalf jaar verdeeld in drie semesters. Het eerste semester begint in januari en loopt door tot mei, het tweede semester vangt aan in september en loopt tot en met december, en het derde semester loopt van januari tot en met mei. In juni van datzelfde jaar volgt het examen. De opleiding vraagt om een actieve deelname en zal naast het bijwonen van de bijeenkomsten een voorbereiding vergen van circa 5,5 uur per bijeenkomst.

Testamentenregisters (Réseau Européen des Registres des Testaments, RERT). Het netwerk wordt beheerd door de Association de Réseau Européen des Registres des Testaments (ARERT).

AANVRAGEN

De meeste aanvragen vanuit Nederland komen voor de landen België en Frankrijk. Dit zijn ook de landen die de meeste verzoeken in Nederland indienen. Bij de start waren de landen België, Frankrijk, Polen, Estland, Bulgarije en Roemenië aangesloten op het Europese Netwerk van Testamentenregisters.

De meeste aanvragen vanuit Nederland komen voor de landen België en Frankrijk

Er wordt eenmaal in de veertien dagen, meestal op dinsdag, lesgegeven

CURSUSGELD

De cursusprijs voor het jaar 2013/2014 bedraagt 2.475 euro voor leden en 2.975 euro voor niet-leden van de Bond van Medewerkers in het Notariaat. Voorwaarde is dat de deelnemer sinds uiterlijk 31 december 2012 lid is van de Bond van Medewerkers in het Notariaat. Inlichtingen over het lidmaatschap van de bond vindt u op www.bmnvakbond.nl. Bij het lidmaatschap is het abonnement op het maandblad *De Notarisklerk* inbegrepen.

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met het secretariaat: telefoon 0348 563700 (info@somnotariaat.nl). Bezoek onze website: www.somnotariaat.nl voor onze overige opleidingen

Inmiddels is daar ook Litouwen bijgekomen. Op termijn zullen ook Slovenië, Luxemburg, Hongarije en het gebied Sint-Petersburg in Rusland deelnemen aan ARERT. De informatie verkregen uit landen waar wel een register bestaat, hoeft echter niet per definitie volledig te zijn. De verplichte registratie van testamenten in een register, zoals deze in Nederland bestaat, is namelijk niet in elk land aanwezig. Veelal worden alleen notariële testamenten geregistreerd en bestaan in andere landen ook onderhandse testamenten. Hierdoor kan het voorkomen dat er testamenten zijn die niet geregistreerd staan, maar wel degelijk geldig zijn.

Nadere informatie: KNB, via het Centraal Testamentenregister

Ministeriële regeling per 1 januari 2013

Per 1 januari 2013 treedt een nieuwe ministeriële regeling in werking. Hierin staan regels voor de accountantsverklaring, de renteberekening en de incidentenmelding. Over de inhoud van de regelingen is door het ministerie met zowel de KNB als het BFT overleg gevoerd.

Met betrekking tot de accountantsverklaring was in de eerste opzet van de regeling de norm wanneer sprake was van een klein kantoor aanzienlijk lager. Hierdoor zou een groot deel van de notariskantoren verplicht worden een (dure) controleverklaring op te stellen. In de definitieve regeling is de norm voor een klein kantoor zodanig geformuleerd dat voornamelijk kantoren die voorheen ook al een controleverklaring lieten opstellen, daartoe verplicht zijn.

TERMIJN RENTEVERGOEDING VERLENGD TOT MAXIMAAL VIJF WERKDAGEN

Bij de renteregeling is de termijn waarbinnen geen rentevergoeding hoeft plaats te vinden, verlengd tot maximaal vijf werkdagen. In het eerste concept waren dit slechts drie werkdagen. Door de KNB is bovendien bedongen dat de administratiekosten niet door middel van een aparte nota in rekening hoeven worden gebracht. Deze kosten kunnen worden opgenomen in dezelfde nota, zolang het maar als aparte post wordt opgenomen in die nota.

INCIDENTEN MET EEN AANMERKELIJK NADELIG GEVOLG

Voor wat betreft de incidentenmelding is het de bedoeling dat incidenten die een aanmerkelijk nadelig gevolg voor de financiële positie hebben, worden gemeld. Het artikel is nu zodanig geformuleerd dat het niet limitatief is. Dat was in eerste instantie wel het geval.

Nadere informatie: KNB, afdeling praktijkuitoefening, telefoon 070 3307139 (pu@knb.nl)

KNB Cursusagenda

5 februari 2013

Efficiënte bedrijfsvoering

Na afloop van deze cursus beschikt u over een efficiëntiescan van uw eigen kantoor en hebt u de handvatten om de gesignaleerde knelpunten op te lossen. U bent in staat de bedrijfsvoering op uw eigen kantoor efficiënter te laten verlopen.

11 maart 2013

Vastgoedfraude en andere ongebruikelijke transacties

Voorkomen van vastgoedfraude, kunnen onderscheiden van soorten vastgoedfraude, herkennen van fraude en beoordelen of een transactie frauduleus is. U leert welke actie u kunt en moet ondernemen als een transactie een frauduleus karakter heeft.

14 maart 2013

Notaris 2.0: nieuwe media in het notariaat

YouTube, blog, chat, sociale netwerken als LinkedIn, Facebook, Twitter. Je hoort er dagelijks over, maar wat kun je daar als notaris mee?

26 maart en 2 april 2013

Testamenten maken

Testamenten opstellen gebaseerd op het nieuwe erfrecht en de nieuwe successiewet.

11 april en 14 mei 2013

Timemanagement

Hebt u het altijd (te) druk? Komt u altijd tijd tekort? Investeer dan nu in de cursus Time-management, zodat u straks meer tijd hebt voor andere zaken.

16 april 2013

Voorkom de meest gemaakte fouten, actualiteiten Kadaster

U krijgt inzicht in kadastrale inschrijvingsvereisten, kent de mogelijkheden om fouten bij inschrijving te voorkomen en u beschikt

over een checklist die gebruikt kan worden bij het aanbieden van stukken.

22 april 2013

Verjaring, vastgoed en burendrecht

Vragen rondom verjaring en vastgoed worden besproken, alsmede een aantal modellen die in de dagelijkse notariële praktijk kunnen worden gebruikt. Ook worden enkele belangrijke leerstukken uit het burendrecht behandeld.

Vanaf 24 april 2013

Specialistenopleiding tot VMSN-mediator

Voor elke (kandidaat-)notaris die essentiële mediationvaardigheden wil aanleren om mediations uit te kunnen voeren.

Dit is slechts een selectie uit het totale cursus-aanbod. Voor meer informatie, inschrijven en het complete opleidingsaanbod: KNB, cursussen en congressen, telefoon 070 3307125 (cursussen@knb.nl) of NotarisNet/Opleidingen

Nieuwe KNB-tarieven 2013

Per 1 januari 2013 wijzigt een aantal KNB-tarieven. Zo wordt het abonnement voor NotarisNet gewijzigd in een abonnement Elektronische Media. Dat abonnement wordt met 40 euro verlaagd naar 210 euro per maand per kantoor. Projecten elektronische media zullen uit de reserve worden betaald.

Naast dit abonnement wordt het tarief voor rechtsvragen geïndexeerd. Een rechtsvraag kost dan 157 euro per uur (was 154 euro). Het tarief voor een inschrijving in het CTR wordt per 1 januari 2013 verlaagd van 8,17 euro naar 7,50 euro. Een inlichting in het GBA-V gaat naar 0,20 euro per inlichting (was 0,21 euro). Vanaf 1 december is het ook mogelijk een

inlichting in buitenlandse testamentenregisters in te winnen (ARERT). Hiervoor wordt per aanvraag de kostprijs van 5 euro in rekening gebracht.

Nadere informatie: KNB, Afdeling Financiën, Mary van Wensveen, telefoon 0703307123 (m.vanwensveen@knb.nl)

Andere functie voor Geert Lekkerkerker

Geert Lekkerkerker heeft met ingang van december een nieuwe functie aanvaard bij de KNB. In plaats van wetenschappelijk directeur is hij nu wetenschappelijk adviseur. Lekkerkerker zal zich in deze functie blijven bezighouden met juridische en ICT-projecten binnen Nederland en in Europees verband. Daarnaast zal hij blijven publiceren en lesgeven en waar nodig persoonlijke service verlenen aan onze leden. Lekkerkerker zal zich niet langer bezighouden met de interne organisatie van het bureau en met het beleid van de KNB.

Splitsingstekeningen

- Splitsingstekeningen
- Splitsingsadviezen
- Volledige splitsingstrajecten
- Nieuwbouw en bestaand
- Vakkundig, ervaren en erkend

www.apartek.nl / info@apartek.nl

Close up

Met welke vraag kan ik bij de afdeling Praktijkuitoefening terecht? En wat doet de afdeling Communicatie? Iedere maand vertelt een medewerker van het KNB-Bureau over zijn/haar werk, uitdagingen en drijfveren. Deze maand **Mirjam Stoelinga**, communicatieadviseur bij de KNB.

Wie is Mirjam Stoelinga?

'Ik heb een commerciële hbo-opleiding gedaan. Toen ik daarna in Den Haag kwam wonen, ben ik bij de KNB begonnen. Eerst als secretariële ondersteuning van het juridisch bureau. Daarna ben ik intern verhuisd naar de afdeling Communicatie.'

Waar hou je je wekelijks mee bezig?

'Ik hou me voornamelijk bezig met de organisatie van de Notaristelefoon en de uitgeverij. Kostenbesparing speelt bij beide op dit moment een belangrijke rol. Bij de Notaristelefoon is daardoor de afgelopen jaren al veel veranderd: er is nog maar één vestiging in Den Haag, het gesprekstarifief is verhoogd, en al geruime tijd bestaat de mogelijkheid om de telefoon vanuit huis te bemannen. Belangrijk voor mij daarbij is wel dat de bemanners het werk leuk blijven vinden. Met de Notaristelefoon geven we 'eerstelijns' rechtshulp aan consumenten; de bemanner helpt de beller op weg en verwijst door naar een notaris. Daarmee ondersteunen we het menselijke gezicht van het notariaat. Enthousiaste en goede bemanners zijn daarom

een goed visitekaartje voor het notariaat. Ook bij de uitgeverij letten we op de kosten en we spelen zo veel mogelijk in op online ontwikkelingen. Moeten brochures in drukvorm blijven verschijnen, of niet? Door-slaggevend daarbij is of er voldoende belangstelling voor is. Verder hebben we informatie uit brochures samengevoegd en deze ook online op onze website www.notaris.nl beschikbaar gesteld.'

Waar haal je voldoening uit?

'Elke dag brengt meestal wel wat nieuws. Dát vind ik leuk! De onderwerpen waar ik me mee bezighoud, zijn de laatste tijd enorm in beweging. Ik vind het leuk om daaraan een steentje bij te dragen.'

Grootste professionele uitdaging?

'Ja, dat is op dit moment het meeveranderen met de organisatie en de taken die de afdeling Belangenbehartiging en Communicatie daarin gaat krijgen. In het reorganisatieplan dat nu voor advies naar de Ondernemingsraad is gestuurd, staat dat de Notaristelefoon wordt uitbesteed. Het 'hoe' daarvan is nog niet ingevuld. Ik wil daar graag over meedenken. Daarnaast blijft efficiency bij de uitgeverij een aandachtspunt. Het jaarverslag verschijnt bijvoorbeeld enkel nog online. Om dat jaarlijkse proces te vereenvoudigen, heb ik een soort raamwerk ontwikkeld in de KNB-huisstijl. Elk jaarverslag zal vanaf nu in dat sjabloon worden gegoten. Binnen dat raamwerk variëren we dan jaarlijks met beeld. Eenzelfde systeem willen we gaan toepassen voor het programmaboekje van het wetenschappelijk congres.'

Wat doe je na je werk?

'Ik hou enorm van tuinieren en fietsen. Ik heb inmiddels zoveel kilometers gereden, dat mijn fiets versleten is. Ik verheug me nu al op mijn nieuwe fiets!'

Als ik niet voor de KNB zou werken, dan was ik ...?

'Werkzaam in de zorg. Dat lijkt me erg dankbaar werk.'

Wijziging Wwft op 1 januari 2013 in werking

Op 1 januari 2013 treedt de verwachte wijziging van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) in werking. De Eerste Kamer heeft de wetswijziging op 18 december aangenomen. De wijzigingen komen voor een belangrijk deel voort uit aanbevelingen van de intergouvernementele organisatie FATF die in ons land geïmplementeerd moesten worden.

De KNB heeft op 6 september 2010 en op 9 september 2011 bezwaar gemaakt tegen voorgestelde wijzigingen die onduidelijk of anderszins belastend waren. Hierna een aantal wijzigingen in het kort:

- de WWFT zal voortaan ook van toepassing zijn op de aan- of verkoop van geregistreerde vliegtuigen en geregistreerde schepen en het vestigen van 'losse' hypotheekrechten;
- het cliëntenonderzoek wordt aangescherpt. De UBO moet altijd geïdentificeerd worden of er moet worden vastgesteld dat er geen UBO is;
- het transactiebegrip wordt aangepast: als transactie wordt aangemerkt een handeling of samenstel van handelingen van of ten behoeve van een cliënt waarvan de melder ten behoeve van zijn dienstverlening aan die cliënt heeft kennisgenomen;
- onder de definitie van het begrip PEP vallen voortaan politiek prominente personen

- die niet in Nederland wonen of niet de Nederlandse nationaliteit hebben;
- de civielrechtelijke vrijwaring van artikel 20 geldt voortaan ook voor nadere gegevens of inlichtingen die op basis van artikel 17 worden verstrekt.

De 'Handleiding voor de toepassing van de Wwft' zal worden aangepast en op NotarisNet gepubliceerd worden.

Nadere informatie: KNB, Corrie Heck, telefoon 070 3307139 (njb@knb.nl)

De notaris had zijn cliënt, vóór de overdracht van diens woning, moeten informeren over het bestaan van een oude hypothecaire inschrijving die een andere notaris zou doorhalen, ook al had hij die notaris schriftelijk toegezegd daarvoor zorg te dragen.

Uitspraak: **waarschuwing**

Casus

Op 14 november 2008 passeert de notaris de akte van transport van een appartementsrecht waarop nog een hypothecaire inschrijving rustte, die had moeten worden doorgehaald bij een eerder transport van dat appartementsrecht bij een akte verleden op 28 februari 2003 door notaris B.

Vóór de levering op 14 november 2008 heeft de notaris aan notaris B een faxbericht verzonden met het verzoek om voor doorhaling van die inschrijving zorg te dragen. Een kopie van die fax heeft de notaris 'voor akkoord' getekend door notaris B terug ontvangen. Maar op 30 maart 2011 ontvangt klager (eigenaar van het appartementsrecht) een brief van notaris C, waarin staat dat oud-notaris B zijn verplichting om zorg te dragen voor doorhaling van die inschrijving helaas niet is nagekomen. Dat verzuim is pas geconstateerd nadat notaris B in januari 2009 met pensioen is gegaan. Notaris C heeft in haar hoedanigheid van waarnemer van het protocol van notaris B getracht een oplossing te zoeken, maar deelt mede dat zij daarin tot dusverre niet is geslaagd.

Klager stelt dat de notaris had dienen te zorgen voor onbezwaarde overdracht van het appartementsrecht en had behoren bij te dragen aan een oplossing van het probleem van klager toen later bleek dat er nog een oude hypothecaire inschrijving op rustte.

De notaris stelt dat hij mocht afgaan op de mededeling van notaris B dat hij voor doorhaling van de oude hypothecaire inschrijving zou zorgen. Hij heeft overleg gevoerd met de beroepsaansprakelijkheidsverzekeraar en met de KNB. De fout van oud-notaris B kan hem niet worden verweten.

Overwegingen

De kamer van toezicht te Amsterdam overweegt dat de notaris bij de levering van registergoederen een onderzoeksplicht heeft naar de rechtstoestand van het verkochte. Hij moet er zo veel mogelijk voor zorgen dat verkoper de koopsom ontvangt en het verkochte door de koper wordt verkregen overeenkomstig de gemaakte afspraken (artikelen 3 Verordening beroeps- en gedragsregels (Vbg) 2006 en 11 Vbg 2011).

De kamer wijst op het bepaalde in de artikelen 1 en 2 van het Reglement royementen van 14 juli 2010 (inwerking-treding 1 juli 2011), waarin ook duidelijkheid wordt verschaft in de situatie dat twee notariskantoren hetzelfde royement nodig hebben voor het passeren van een akte op hun kantoor. In het onderhavige geval beschikte de notaris over een door hem verzonden faxbericht aan oud-notaris B met een verzoek te bevestigen dat hij voor doorhaling zou zorg dragen. Dat faxbericht is door de oud-notaris 'voor akkoord' teruggezonden. Daarmee zou dan ook zijn voldaan aan het bepaalde in artikel 1 lid 2 van voornoemd reglement, dat in wezen een vastlegging is van de voordien gebruikelijke notarispraktijk, waarop de notaris zich dus terecht beroept.

Ook al mocht de notaris in beginsel afgaan op de schriftelijke toezegging tot doorhaling van het oude hypotheekrecht door notaris B, is de kamer van oordeel dat het in een geval als dit (ook) tot de zorgplicht van de notaris hoorde klager bij de koop van zijn woning te informeren over het oude hypotheekrecht dat nog zou moeten worden doorgehaald door een andere notaris. Het betrof immers niet een hypotheekrecht dat de overdragende eigenaar had gevestigd, maar een hypotheekrecht dat na een eerdere eigendomsoverdracht niet was doorgehaald, zodat er mogelijk meer aan de hand was dan in de gebruikelijke situatie bij een overdracht van een goed dat met hypotheek is belast. Indien hij daarover door de notaris was geïnformeerd, had klager zelf bij de koop kunnen bepalen of hij genoeg nam met het feit dat de oude hypotheek nog op de woning rustte,

of dat hij zou eisen dat deze vóór de levering aan hem zou worden doorgehaald. De notaris heeft ter zitting meegedeeld dat hij geen reden zag om klager te informeren over het feit dat er nog een oud hypotheekrecht op de woning rustte ten behoeve van een eerdere eigenaar. Dit ziet de kamer anders. Van een notaris mag worden verwacht dat hij partijen op de hoogte stelt van bijzonderheden waar hij bij de recherche op stuit. Door dat na te laten, is klager in een lastige positie terechtgekomen, waarin hij te maken heeft gekregen met zaken die hem niet regaderen, voortvloeiende uit het oude hypotheekrecht waarvan hij nimmer voordien op de hoogte was gesteld. De kamer verklaart klacht gegrond.

De kamer legt de notaris de maatregel van waarschuwing op.

Kamer van toezicht Amsterdam
17 juli 2012 (YC0821)

Opmerking

Fax- (en e-mail-)verkeer kost weinig tijd en gaat snel. Maar de snelste en gemakkelijkste weg bleek maar weer eens niet veilig! (bew. HMS)

Ten onrechte liet de notaris na om nader onderzoek naar de wilsbekwaamheid van de testateur te doen alvorens het testament te passeren.

Uitspraak: **berisping**

Casus

Op 3 januari 2011 is de vader van klagers op negentigjarige leeftijd overleden. De notaris had hem op 22 januari 2010 op verzoek van de broer van klagers, verder te noemen A, in het verpleegtehuis waar hij was opgenomen, bezocht en zijn testament gepasseerd.

Klagers menen dat hun vader op dat moment niet meer in staat was om zijn wil te verklaren. Hij was wegens zijn geestestoestand in het verpleegtehuis opgenomen en het initiatief tot het wijzigen van zijn testament was van A uitgegaan. De notaris, die de testateur niet kende, heeft een halfuur met hem gesproken. Hij heeft diens huisarts of

Buurtzorg Twente niet geraadpleegd, of enig ander onderzoek naar zijn wilsbekwaamheid gedaan. Volgens klagers had de notaris niet mogen overgaan tot het passeren van het testament. De notaris meent dat hij correct heeft gehandeld. Om te beoordelen of de erflater in staat was zijn wil te bepalen, heeft de notaris in een gesprek met hem een aantal zaken aan de orde gesteld. Daarop gaf erflater zeer expliciet antwoord. Er was dus geen enkele reden voor de notaris om het testament niet te passeren en zijn dienst te weigeren.

Overwegingen

De kamer van toezicht te Almelo stelt vast dat partijen het erover eens zijn dat de notaris zich ervan dient te vergewissen dat de persoon die zijn testament laat opmaken op dat moment ook in staat is – zelfstandig – zijn wil te bepalen. Naar het oordeel van de kamer is daarbij niet alleen een voor de notaris duidelijke slotsom van belang, maar staat ook ter beoordeling hoe de notaris tot zijn slotsom is gekomen. Daarbij is het Stappenplan Beoordeling Wilsbekwaamheid, zoals dat door de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie is opgesteld, een leidraad.

Vraagstelling en observatie door de notaris is een in het notariaat gebruikelijke wijze om de wilsbekwaamheid van de erflater te beoordelen, aldus de kamer. In dit geval heeft de notaris één gesprek met de erflater gevoerd en in dat gesprek geconstateerd dat de erflater helder vertelde over bezoekers van die dag en over zijn plannen voor die middag. De erflater was ook in al zijn bewoordingen over de inhoud van zijn testament duidelijk en leek daarbij helder van geest. Maar de kamer meent dat op de notaris een verdergaande onderzoeksplicht rustte gezien de hoge leeftijd van de testateur en zijn opname in een verzorgingshuis. Onduidelijk was of erflater nog in staat was om zijn eigen administratie te beheren nu het vooraf verstrekte concepttestament niet naar erflater is verzonden, maar in een gesloten envelop aan A is meegegeven. Bovendien was de notaris niet de huisnotaris van erflater,

zodat het gevoerde gesprek ook de eerste kennismaking van de notaris met erflater was. Tevens speelt het een rol dat het contact met de notaris namens de erflater is gelegd en onderhouden door de tot enig erfgenaam benoemde zoon A.

Die was weliswaar niet bij het gesprek van de notaris met erflater aanwezig, maar hij was wel direct voorafgaand aan dat gesprek bij zijn vader in het verzorgingshuis.

De kamer concludeert dat het op de weg van de notaris had gelegen om onderzoek te doen naar mogelijke discrepantie tussen de wil en de wilsuiting/verklaring van de erflater, bijvoorbeeld door raadpleging van de verpleegarts en/of contact met de huisnotaris van erflater. Ook had de notaris zich bij de beoordeling van de wilsbekwaamheid kunnen laten bijstaan door een medewerker van het eigen kantoor.

Door te volstaan met één gesprek met erflater heeft de notaris volgens de kamer in de gegeven omstandigheden onvoldoende zorgvuldig gehandeld. Bij het oordeel van de kamer weegt zwaar dat vele indicatoren zijn genegeerd en dat het gaat om een werkwijze die niet meer kan worden hersteld.

De kamer legt de notaris de maatregel van berisping op.

*Kamer van toezicht Almelo
13 februari 2012 (LJN YC0758)*

Opmerking

De innerlijke overtuiging van de notaris was niet genoeg. De notaris kende de testateur niet voordat hij hem bezocht op initiatief van A, die bovendien rechten ontleende aan het nieuwe testament. In een dergelijk geval is er alle reden om het Stappenplan als leidraad te kiezen. (bew. HMS)

Op NotarisNet zijn naast bovenstaande uitspraken ook andere tuchtuitspraken te lezen. Nadere informatie: KNB, Willem Geselschap, telefoon 070 3307133 (w.geselschap@knb.nl)

Het staat de notaris vrij om zich niet (alleen) tot de door de erfgenaam aangewezen gemachtigde te wenden maar (ook) tot de rechthebbende erfgenaam zelf.

Uitspraak: *ongegrond*

Casus

De klaagster is als enig erfgenaam gerechtigd in een nalatenschap. Zij heeft aan de heer X volmacht gegeven om haar bij de afwikkeling te vertegenwoordigen. De notaris is op de hoogte van het bestaan van de volmacht, maar blijft correspondentie aan de klaagster zelf richten. De klaagster verwijt de notaris dit gedrag. Zij voegt eraan toe dat hij amper enige moeite heeft gedaan om uit de nalatenschap verdwenen goederen en geldbedragen terug te halen en dat hij niet alle door haar bij hem opgevraagde dagafschriften van de bank aan haar ter beschikking heeft gesteld.

Overwegingen

De kamer overweegt dat het geven van een (boedel)volmacht aan een derde niet per se betekent dat de notaris alleen met die derde mag communiceren. De klaagster heeft de notaris ook niet in die zin geïnstrueerd. Bovendien heeft zij zelf rechtstreeks contact met de notaris opgenomen. Het is dan ook niet gebleken dat de notaris bewust aan de wensen van de klaagster om uitsluitend met X te communiceren voorbij is gegaan. De notaris heeft voortvarend de executeur in kennis gesteld van de verdwijning van goederen uit de boedel. Dat zulks niet tot resultaat heeft geleid, kan niet door middel van een klacht aan de notaris worden verweten.

Uit de klacht blijkt dat de klaagster beschikt over dagafschriften van de bank. Zij heeft onvoldoende onderbouwd welke dagafschriften de notaris zou weigeren om aan haar af te geven.

De klacht is ongegrond.

Kamer van toezicht Arnhem 12 januari 2012 (LJN YC0750) (bew. BKJH)

Recent benoemd tot notaris

Amsterdam, nieuwe associatieve vestiging ten behoeve van Nauta Dutilh m.i.v. datum beëdiging **mr. C.H.T. Koetsier**, kandidaat-notaris (1993); *Amsterdam*, nieuwe associatieve vestiging ten behoeve van Baker & McKenzie m.i.v. datum beëdiging **mr. K.F. Tan**, kandidaat-notaris (1998); *Amsterdam*, nieuwe associatieve vestiging ten behoeve van Lubbers & Dijk m.i.v. datum beëdiging **mr. G.T. Tjadens**, kandidaat-notaris (2005); *Heiloo* (protocol mr. R.H.C. Winter), m.i.v. 1 januari 2013 mw. **mr. N.M.E. van der Ploeg-Pot**, kandidaat-notaris (2003); *Moerdijk* (protocol mr. W.L.M. Cornelissens), m.i.v. 1 januari 2013 **mr. V.H.M. Cornelissens**, kandidaat-notaris (2006); *Rotterdam* (protocol mr. M.G. van Ravesteyn), m.i.v. 1 januari 2013 **mr. A. Romijn**, kandidaat-notaris (1999); *'s-Gravenhage* (protocol mr. B.H. Dyserinck), m.i.v. 1 juni 2013 **mr. Th.J. Burgemeestre**, kandidaat-notaris (2001); *Utrecht* (in associatie met Hermans & Schuttevaer Notarissen) m.i.v. datum beëdiging mw. **mr. M.E. van der Pluijm**, kandidaat-notaris (1995).

Eervol ontslag op verzoek

mr. R.H.C. Winter, notaris te *Heiloo*, m.i.v. 1 januari 2013; **mr. M.G. van Ravesteyn**, notaris te *Rotterdam*, m.i.v. 1 januari 2013; **mr. W.L.M. Cornelissens**, notaris te *Moerdijk*, m.i.v. 1 januari 2013; **mr. B.H. Dyserinck**, notaris te *'s-Gravenhage*, m.i.v. 1 juni 2013; **mr. A.L.M. Schulte**, notaris te *Amsterdam*, m.i.v. 1 februari 2013.

Toewijzing protocol

De staatssecretaris van Veiligheid en Justitie heeft op grond van artikel 15 van de Wet op het notarisambt besloten het protocol en de overige notariële bescheiden van:

- mr. J.C.G. ten Brink, tot 14 september 2012 notaris te Dieren, m.i.v. 1 januari 2013 toe te wijzen aan mw. **mr. J. de Kroon-Janssens**, notaris te *Rheden*;
- mr. E. Drenth, tot 1 juni 2012 notaris te Breda, m.i.v. 1 januari 2013 toe te wijzen aan **mr. A.R.N.J. Rouppe van der Voort**, notaris te *Breda*;
- mr. C.M. van Duinen, tot 1 mei 2012 notaris te Leeuwarden, m.i.v. 1 januari 2013 toe te wijzen aan **mr. D.P. Postma**, notaris te *Leeuwarden*.

Overleden

Op drieënzeventigjarige leeftijd op 22 december 2012 de heer **mr. F.J.M. Peters**, oud-notaris te *Bussum*.
Op vijfenzeventigjarige leeftijd op 3 december 2012 de heer **mr. G.D. Smith**, oud-notaris te *Haarlem*.
Op drieëntachtigjarige leeftijd op 18 december 2012 de heer **L. van Solkema**, oud-notaris te *'s-Gravenhage*.

Kim Tan

Kees Koetsier

Elles van der Pluijm

Thierry Burgemeestre

Goede voornemens

Net als zoveel anderen ben ik ook het nieuwe jaar ingegaan met goede voornemens. Eén daarvan is het positief benaderen van cliënten en tussenpersonen. Niet dat ik hen voor 1 januari negatief te woord stond, maar door de toenemende negatieve benadering de afgelopen jaren vind ik het soms wel moeilijk heel erg klantvriendelijk te blijven. Mijn idee is dat wanneer ik niet meer mee ga in deze negatieve spiraal – zonder over me heen te laten lopen – de ander zich wellicht ook niet verder laat verleiden tot negatief communiceren.

DAGJE VRIJ

Twee januari zit ik op kantoor. Zin in het nieuwe jaar met nieuwe uitdagingen. Aan het eind van de ochtend krijg ik van mijn collega een terugbelnotitie. Notaris X, van een ander kantoor, heeft een cliënt op bezoek gehad in verband met een dossier dat bij een collega van mij in

behandeling is. Notaris X heeft nu wat opmerkingen. Mijn collega is een dagje vrij, maar notaris X kan niet wachten en wil teruggebeld worden. Mijn secretaresse heeft al de wind van voren gekregen. Met mijn goede voornemen in gedachten bel ik terug. Fijntjes legt notaris X me uit dat mijn collega 'het niet goed heeft gedaan'. Met het dossier voor me zie ik dat notaris X ongelijk heeft, maar ik besluit de discussie hierover niet met hem aan te gaan. In plaats daarvan bewaar ik mijn kalmte en geef aan dat ik de cliënt zal bellen om een en ander te verduidelijken. Als het telefoongesprek ten einde is, voel ik verontwaardiging in me opkomen.

ONGEGROND

Vervolgens bel ik de cliënt die wat aanvullende vragen heeft en spreek af dat mijn collega de volgende dag telefonisch contact zal opnemen over de verdere afwikkeling. De cliënt is tevreden en

bedankt mij voor het bellen. Het liefst zou ik de 'kwade beller' terugbellen en zeggen dat het belachelijk is hoe hij zich heeft opgesteld. Dat het de beroepsgroep niet ten goede komt om tegenover cliënten collega-notarissen in het land zo af te schilderen. Zeker als dit ongegrond is.

Ik ben benieuwd hoe lang ik mijn goede voornemen kan volhouden.

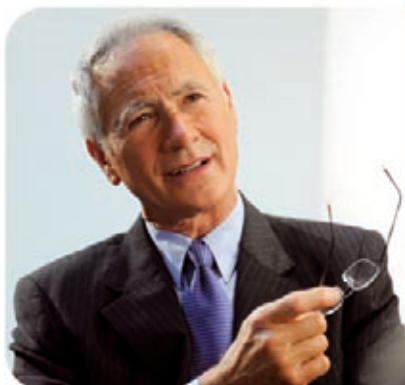
Drie kandidaat-notarissen schrijven bij toerbeurt de Kanocolumn. Elke maand doet een van hen verslag van de belevenissen en ervaringen als kandidaat-notaris. Om vrijuit te kunnen schrijven, ondertekenen ze de column slechts met 'Kano'.

Kanocolumn

CIB Centraal InkoopBureau **Dé kantoor specialist voor notarissen**

Notarieel aktepapier van het CIB

- Nergens goedkoper
- Verkrijgbaar in kwaliteitsoorten Eminent en Confident
- Conform de door de KNB opgestelde regels en verordeningen
- NEN2728-gecertificeerd voor duurzaam archiveren

Bel ons nu voor een gratis proefpakket en oordeel zelf:
079 36 38 400

www.cib.nl/webshop

CIB Centraal InkoopBureau BV Edelgasstraat 57 2718 SX Zoetermeer

telefoon: 079 36 38 400 e-mail: info@cib.nl

Testament en nalatenschap planning
Afwikkeling erfenis in Spanje
Juridische en fiscale begeleiding
bij aan- en verkoop van onroerend goed

SERVITUR S.L.

Ana Pascual
Ed Richelle
Carlos Savenije

Bezoekadres:

Edificio SERVITUR
(El Planet 7)
Ctra. de Finestrat
(rotonde kruising CV758 en CV70)
03502 BENIDORM (Alicante)

Correspondentie adres:

Apartado de correos 216
03508 BENIDORM
(Alicante) Spanje

Telefoon: (+34) 96 585 0891
Telefax: (+34) 96 586 6988
E-mail: servitur@servitur.es
Internet: www.servitur.eu

ACTUEEL NIEUWS VOOR UW KLANTEN
OP UW WEBSITE EN EEN EIGEN
MAANDELIJKSE E-NIEUWSBRIEF

Dat kan met Notaservices van Sdu Uitgevers

- Zonder enige inspanning doet u aan klantenwerving en -binding
- U biedt nieuws afgestemd op de klantbehoefte
- De nieuwsbrieven maakt u persoonlijk door een of twee eigen berichten zelf te leveren
- Het nieuws kunt u in andere media plaatsen
- Notaservices is actueel en informatief
- Het product is betaalbaar (wat bent u jaarlijks kwijt aan advertenties in plaatselijke media?)

WWW.SCHERPINNOTARIAAT.NL/NOTASERVICES

Sdu UITGEVERS

Leergang Executele

NOVEX is een vereniging voor executeurs. De professionele executeurs kunnen hun kennis en kunde verder ontwikkelen door het volgen van een tweedaagse intensieve cursus: de leergang executele. De theorie en praktijk worden onder andere aan de hand van casus en stellingen behandeld.

Na het volgen van de leergang staat het lidmaatschap van NOVEX open. Leden krijgen onder meer diverse verdiepingscursussen aangeboden. Daarnaast is NOVEX als belangenbehartiger in gesprek met diverse partijen om de positie van de executeur te verbeteren.

NOVEX is een multi-disciplinaire vereniging met bestuursleden en leden uit verschillende beroepsgroepen. De beroepsgroepen werken binnen NOVEX samen om de executeur te professionaliseren.

(zie ook www.novex-executeur.nl)

Een lid van NOVEX kan zich aanmelden voor certificering door de Stichting Certificering Executeurs (SCE). De vereisten voor certificering en de gecertificeerde executeurs kunt u vinden op: www.sce-executeurs.nl.

Docenten

De heer O.A. Balkenende
De heer mr. J.D.H. van Ewijk
Mevrouw mr. P.G. Knoppers
Mevrouw prof. mr. T.J. Mellema-Kranenburg
Mevrouw mr. J. Nijenhuis-Wildervanck
De heer prof. dr. B.M.E.M. Schols
De heer prof. dr. J.P.M. Stubbé

Kosten voor de leergang: € 1.750,-
(exclusief btw, inclusief lunches, diner, overnachting, borrel en cursusmateriaal).
PE-punten zijn aangevraagd bij KNB, EPN en RB.

Data/tijden leergang executele:

14 maart 2013 van 10.00 uur tot 20.00 uur,
overnachting, 15 maart van 9.00 uur tot 17.00 uur
met een afsluitende borrel.

Locatie:

Midden van het land

Voorwaarde:

Deelnemers dienen een goede kennis van het erfrecht te hebben. Diegenen die niet over voldoende kennis beschikken, moeten de cursusdag erfrecht/executele op 7 maart 2013 volgen.

Aanmelding

U kunt zich aanmelden via de website van NOVEX: www.novex-executeur.nl

Voor vragen of informatie

Mevrouw mr. A. Rookmaker
info@novex-executeur.nl of 020-3882928.